

V Bruselu dne 15.11.2013
COM(2013) 807 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Pátá zpráva o provádění akčního plánu Moldavské republiky na uvolnění vízového režimu

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Pátá zpráva o provádění akčního plánu Moldavské republiky na uvolnění vízového režimu

1. ÚVOD

Dialog o vízech mezi EU a Moldavskou republikou, jehož předmětem je zkoumání podmínek bezvízového cestovního režimu pro občany Moldavské republiky (dále jen „moldavští občané“) cestující do EU, byl zahájen dne 15. června 2010 na prvním **zasedání vyšších úředníků**. Dne 24. ledna 2011 předložila Komise orgánům Moldavské republiky (dále jen „moldavské orgány“) **akční plán na uvolnění vízového režimu** (dále jen „VLAP“)¹, a poté se v únoru uskutečnilo druhé **zasedání vyšších úředníků**. VLAP pro Moldavskou republiku stanoví v rámci čtyř tzv. bloků² týkajících se otázek, jež jsou z technického hlediska významné, řadu přesných kritérií, přičemž záměrem je dosáhnout přijetí právního, politického a institucionálního rámce (fáze 1) i jeho účinného a udržitelného provádění (fáze 2).

Komise o provádění VLAP pravidelně informuje Evropský parlament a Radu. **První zpráva o pokroku** byla předložena dne 16. září 2011³. Dne 7. října 2011 se konalo třetí **zasedání vyšších úředníků**.

V říjnu a listopadu 2011 se za účasti odborníků z členských států EU, které doprovázeli úředníci z Komise a Evropské služby pro vnější činnost (dále jen „ESVČ“), uskutečnily **hodnotící mise** k blokům VLAP č. 2, 3 a 4. Účelem těchto misí bylo posoudit právní, politický a institucionální rámec ve srovnání s kritérii první fáze VLAP a jeho soulad s evropskými a mezinárodními normami. Dne 9. února 2012 byla vydána **druhá zpráva o pokroku**⁴ a dne 27. února 2012 se konalo čtvrté **zasedání vyšších úředníků**.

Třetí zpráva o pokroku byla vydána dne 22. června 2012⁵. Tato zpráva byla poslední zprávou o pokroku v první fázi VLAP a jejím obsahem bylo souhrnné vyhodnocení pokroku, jehož Moldavská republika dosáhla při plnění kritérií první fáze VLAP, provedené Komisí. Dne 3. srpna 2012 vydala Komise **posouzení možných migračních a bezpečnostních dopadů budoucího uvolnění vízového režimu pro moldavské občany cestující do EU**⁶, a do tohoto posouzení se zapojily příslušné agentury EU a zúčastněné strany.

Na základě uvedených zpráv přijala Rada dne 19. listopadu 2012 závěry, které se shodují s vyhodnocením Komise v tom, že Moldavská republika **splnila všechna kritéria první fáze VLAP**. Byl zaveden požadovaný legislativní, politický a institucionální rámec. Poté bylo zahájeno hodnocení kritérií stanovených pro druhou fázi.

¹ Dokument Rady č. 18078/10.

² Jedná se o: i) bezpečnostní prvky dokladů, včetně biometrických údajů; ii) nedovolené přistěhovalectví, včetně zpětného přebírání; iii) veřejný pořádek a bezpečnost; iv) vnější vztahy a základní práva.

³ První zpráva o pokroku v provádění akčního plánu Moldavské republiky na uvolnění vízového režimu, SEK(2011) 1075, v konečném znění.

⁴ Pracovní dokument útvarů Komise SWD(2012) 12 final.

⁵ COM(2012) 348 final.

⁶ COM(2012) 443 final.

Dne 28. ledna 2013 se konalo páté **zasedání vyšších úředníků**. Ke všem čtyřem blokům VLAP byla uspořádána nová řada **hodnoticích misí**, jež probíhaly od 18. února do 15. března 2013. Tyto mise neměly co do hloubky hodnocení období: trvaly čtyři týdny a účastnilo se jich dvanáct odborníků z členských států EU, které doprovázeli úředníci Komise a ESVČ. Účelem těchto misí bylo posoudit jak stav plnění kritérií druhé fáze VLAP, tak míru provádění legislativního, politického a institucionálního rámce, pokud jde o soulad s evropskými a mezinárodními normami. Zvláštní pozornost byla věnována oblastem, jako jsou nediskriminace menšin a jejich začlenění do společnosti, jakož i obchodování s lidmi, přičemž některé z těchto oblastí se také uvádějí v závěrech Rady ze dne 19. listopadu 2012. Moldavská republika se zavázala zohlednit doporučení obsažená ve zprávách odborníků prostřednictvím upraveného národního akčního plánu, který byl vypracován koncem května roku 2013. Dne 21. června 2013 byla vydána **čtvrtá zpráva o pokroku**⁷ a obsahovala informace o stavu provádění legislativního a institucionálního rámce, o fungování orgánů a o koordinaci mezi agenturami.

Stávající **pátá zpráva** popisuje úroveň provádění doporučení, která byla vydána v rámci čtvrté zprávy, a celkovou míru plnění kritérií druhé fáze VLAP. Zvláštní pozornost byla věnována **udržitelnosti** reforem a výsledkům, jichž bylo dosaženo, a to mimo jiné i prostřednictvím rozumného **personálního zajištění, kapacity a financování**. Tato zpráva vychází ze zjištění, která vyšla najevo dne 15. října 2013 během šestého **zasedání vyšších úředníků**, jež se konalo v Kišiněvě, a během návštěvy generální ředitele Generálního ředitelství Evropské komise pro vnitřní věci na **správní hranici** na řece Dněstr a v **Podněstří**. Zahrnuje rovněž posouzení stavu **plnění doporučení**, která byla Moldavské republice adresována v rámci **zprávy o posouzení dopadů** v srpnu 2012.

2. POSOUZENÍ PROVÁDĚNÍ ČTYŘ BLOKŮ DRUHÉ FÁZE AKČNÍHO PLÁNU NA UVOLNĚNÍ VÍZOVÉHO REŽIMU

2.1. Blok 1: Bezpečnostní prvky dokladů včetně biometrických údajů

2.1.1. Kritéria VLAP

- **Postupné zavedení biometrických pasů vyhovujících normám Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO), a to i na moldavských konzulátech v zahraničí, a úplné vyřazení pasů, které normám ICAO neodpovídají**

Moldavská republika vydává od 1. ledna 2011 výhradně biometrické pasy, které zcela vyhovují normám organizace ICAO⁸, a zavedla a provádí celý požadovaný legislativní rámec. Je zaručen konsolidovaný rámec pro zabezpečenou správu identity. Stávající nálepkové pasové bločky byly vyzkoušeny francouzskou společností Ingelis Expertise a v září 2010 dospěla tato společnost k závěru, že pasové bločky zcela vyhovují normám ICAO⁹. Moldavská republika se navíc dne 11. června 2013 stala 38. členem adresáře veřejných klíčů ICAO a rejstřík Státního střediska informačních zdrojů (CSIR) („Registru“) obdržel v září

⁷ COM(2013) 459 final.

⁸ ICAO 9303 „Strojově čitelné cestovní doklady“, část 1 Strojově čitelné pasy, svazek 2 Specifikace pro elektronické pasy umožňující biometrickou identifikaci“.

⁹ Technická zpráva ICAO, Trvanlivost strojově čitelných pasů (verze 3.2, 206.8.30); ISO/IEC 10373-1 SE: 206.5.01 — Průkazy totožnosti — Zkušební metody — Obecné vlastnosti; Technická zpráva ICAO, Protokol RF a norma pro zkoušky aplikace pro elektronické pasy — část 2 (verze 1.02, 207.2.20); Technická zpráva ICAO, Protokol RF a norma pro zkoušky aplikace pro elektronické pasy — část 3 (verze 1.01, 207.2.20).

2013 šest osvědčení. Shromažďování a správa biometrických údajů probíhá zcela v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů¹⁰.

Aby bylo možno začít vydávat biometrické pasy s integrovanými čipy, Registru a akciová společnost Gemalto podepsaly dne 27. září 2013 smlouvu o výrobě a dodávce pasových bločků s bezkontaktním integrovaným obvodem. Smlouva byla 30. září 2013 předložena k registraci agentuře pro veřejné zakázky při ministerstvu financí a po registraci vstoupí v platnost. Vydávání nových bločků je naplánováno na první čtvrtletí roku 2015.

Pasy, které neobsahují biometrické údaje, vydané v Moldavské republice do 1. ledna 2011 a pasy vydané v zahraničí do 31. prosince 2011 budou platné do data, kdy skončí jejich platnost. Ke dni 1. září 2013 bylo v oběhu 2 623 225 pasů občanů Moldavské republiky včetně 680 836 (nebo 25,19 %) pasů biometrických. Úplné vyřazení nebiometrických pasů je naplánováno na rok 2020.

- **Vysoká úroveň integrity a bezpečnosti procesu podávání a vyřizování žádostí, personalizace a distribuce v souvislosti s cestovními pasy, jakož i průkazy totožnosti a dalšími dokumenty dokládajícími totožnost**

Úřad pro evidenci občanského stavu slouží jako centralizovaný systém pro všechny formy dokladů o občanském stavu s vysokým stupněm ochrany (osvědčení o občanském stavu a výpisy z osvědčení o občanském stavu). Všechny důležité formy osvědčení o občanském stavu jsou opatřeny pěti hvězdičkami ochrany. Od 7. března 2013 jsou nové průkazy totožnosti vydávány v novém formátu ID-1.

V zájmu automatizace výrobního procesu je třeba odstranit zbývající ruční postupy v těchto oblastech: navrhování extrudéru pro průkazy ve formátu ID-1; zaručení výroby speciálního vybavení v jedné ze specializovaných továren; navrhování a zaručení výroby řezaček průkazů ve formátu ID-1 pro stávající extrudér (pro formát ID-2); navrhování soustruhu s programovou kontrolou (software pro číselnou kontrolu) pro zajištění automatizace technologického procesu laserového rytí, řezání atd.

Pokud jde o opatření proti korupci, jsou soustavně prováděny plánované i nečekané inspekce. Nařízením č. 51 ze dne 18. června 2013 byla schválena nová pravidla pro organizaci nečekaných inspekci. Úřad pro evidenci občanského stavu vyvinul strategii pro prevenci korupce a boj proti ní na úrovni zaměstnanců a tato strategie byla schválena nařízením č. 58 ze dne 16. července 2013. Všichni zaměstnanci včetně vedení ústředních i teritoriálních kanceláří pro evidenci a dokumentaci obyvatelstva svým podpisem potvrdili, že si jsou vědomi nařízení „o určitých preventivních opatřeních proti korupci a protekcionismu“. Od 1. dubna 2011 je v platnosti etický kodex pro zaměstnance pracující v evidenci občanů a vydávání dokladů. V roce 2012 byl tento etický kodex jednou porušen a zaměstnanec byl potrestán na základě vnitřního nařízení střediska „Registru“. V roce 2013 nedošlo k žádnému případu.

- **Rychlé a systematické předávání informací do databáze INTERPOLU týkající se ztracených a odcizených cestovních pasů**

V roce 2012 bylo do databáze INTERPOLU týkající se ztracených a odcizených cestovních pasů nahlášeno odcizení nebo ztráta 33349 moldavských pasů a 1676 pasů bylo z databáze odstraněno. V prvních sedmi měsících roku 2013 bylo podle hlášení odcizeno či ztraceno o

¹⁰ Zákon č. 133 ze dne 8. června 2011.

2000 pasů méně než ve stejném období roku 2012. V roce 2012 bylo zahájeno vyšetřování v devíti případech odcizených cestovních dokladů a v prvních osmi měsících roku 2013 bylo vyšetřování zahájeno v dalších šesti případech.

Byla přijata opatření ke snížení počtu případů, v nichž občané Moldavské republiky nahlásí ztrátu pasu. Rozhodnutí vlády č. 125 ze dne 18. února 2013 dovoluje občanům, aby u vydávajícího orgánu podali odůvodněnou žádost o další používání pasu po omezenou dobu, pokud je pas perforován, a to v případě, že pas obsahuje vízum nebo povolení k pobytu vydané zahraničním orgánem nebo jestliže na základě tohoto dokladu získali občané právní akt. Ministerstvo informačních technologií a komunikace a ministerstvo vnitra zahájila společné posouzení příčin ztrát a krádeží pasů a do konce roku předloží obecná doporučení.

- **Pravidelná výměna vzorů cestovních pasů a spolupráce s EU v oblasti bezpečnosti dokladů**

Diplomatickým misím členských států EU jsou každý rok prostřednictvím zavedeného komunikačního kanálu zasílány vzory nových cestovních pasů. Naposledy byly vzory aktualizovány dne 8. srpna 2013. Poslední aktualizace systému PRADO¹¹ proběhla v březnu 2013 a do rejstříku byly při ní zaneseny nové vzory bezpečnostních prvků moldavských biometrických pasů.

2.1.2. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Stanovit a uplatnit přiměřené, účinné a odrazující sankce proti osobám odsouzeným za prodej nebo zapůjčování svých pasů.*

Ustanovení čl. 361 odst. 1 trestního zákoníku Moldavské republiky stanoví sankce za výrobu, držení či používání padělaných úředních dokladů: pokutu až do výše 300 konvenčních jednotek (1 konvenční jednotka je 20 MDL¹²) nebo 150 až 200 hodin neplacených obecních prací nebo až dva roky odnětí svobody. Aby se snížil počet nahlášených ztrát pasů, nařízení vlády č. 125 ze dne 18. února 2013 umožňuje, aby vydávající orgán vrátil na omezenou dobu držitelu pas, který obsahuje vízum nebo povolení k pobytu, a to za předpokladu, že je pas perforován. Aby se zvýšila odpovědnost držitelů pasů, poplatky za vydání těchto dokladů se v případě ztráty zvýší.

- *Pravidelně sdílet s orgány EU údaje o ztracených a odcizených biometrických pasech, zejména prostřednictvím databáze INTERPOLU týkající se ztracených a odcizených cestovních dokladů.*

Viz kritéria VLAP výše.

- *Posílit právní a institucionální rámec týkající se „rejstříku občanů“, aby se zamezilo zneužití změny jmen nebo totožnosti za účelem získání nového cestovního pasu. Měla by se stanovit a uplatňovat jasná pravidla, pokud jde o změny jména; právní a institucionální rámec by měl být posílen a měl by zahrnovat účinné kontroly, jakož i opatření umožňující sledovatelnost.*

Podle rozhodnutí vlády č. 333 ze dne 18. března 2002 o schválení koncepce automatizovaného informačního systému „státního rejstříku obyvatel“ a nařízení o státním rejstříku obyvatel je každé osobě, jejíž totožnost na území Moldavské republiky je třeba určit,

¹¹ Veřejný rejstřík pravých dokladů totožnosti a cestovních dokladů online.

¹² 1 Euro = 17,26 moldavských leu (MDL) dne 21. října 2013.

přiděleno osobní identifikační číslo (IDNP). V zájmu zvýšení bezpečnosti procesu určení totožnosti jsou doplněny dodatečné osobní údaje. Obsah a strukturu osobních údajů je možno měnit, ale číslo IDNP zůstává beze změn. Tím je zabráněno tomu, aby byly změny jména nebo totožnosti zneužity k získání nového pasu.

Blok 1 – celkové hodnocení

Moldavská republika přijímá dostatečná opatření, pokud jde o ztráty pasů a související sankce. Distribuce bločků s integrovaným čipem začne v roce 2015 a stávající nálepkové pasy poskytují nezbytné bezpečnostní záruky.

Moldavská republika uspokojivým způsobem provedla akce požadované v doporučeních čtvrté zprávy o provádění VLAP a současně nadále účinně provádí příslušné právní předpisy. Komise se domnívá, že **Moldavská republika splňuje kritéria druhé fáze stanovená v bloku 1.**

2.2. Blok 2: Nedovolené přistěhovalectví včetně zpětného přebírání

2.2.1. Blok 2 / téma 1 – správa hranic

2.2.1.1. Kritéria VLAP

- **Účinné provádění právních předpisů o ochraně hranic prostřednictvím přiměřených hraničních kontrol a ostrahy hranic, postupů a operativní účinnosti, popisu situace na vnitrostátní a místní úrovni, a to včetně analýzy rizika, zpravodajství a řízení datových toků, jakož i přímého přístupu do souvisejících vnitrostátních a mezinárodních databází a jejich používání**

Sbor pohraniční policie se pomocí speciálního moderního vybavení včetně systémů ostrahy s pevnými stanovišti hranice snaží posílit systém ostrahy státní hranice. Proto bylo v rámci projektu s názvem „Pevné a mobilní komunikační síť pro moldavskou pohraniční stráž (pohraniční policie po reformě)“ podél státní hranice v délce 575 km instalováno 125 pevných kamer a 53 dome kamer, aby bylo zaručeno sledování hranice v okolí strážních věží, které byly vybudovány na veřejných prostranstvích, ve strážních objektech a budovách subdivizí sboru pohraniční policie a na hraničních přechodech a v jejich okolí. Od 12. října 2012 je v provozu Národní koordinační středisko, které odpovídá za provádění nařízení, jímž se zřizuje systém ostrahy státní hranice. Bylo zřízeno pět regionálních koordinačních středisek a 41 místních koordinačních míst / dispečinků, které fungují 24 hodin 7 dní v týdnu. V důsledku toho bylo vytvořeno 16 pracovních míst na centrální úrovni, 66 míst na úrovni regionální a 205 míst na úrovni místní. Aby bylo možno modelovat tyto činnosti podle osvědčených postupů EU, uskutečnilo se v roce 2013 několik studijních návštěv v členských státech EU¹³.

Mise EU pro pomoc na hranicích (EUBAM) pomohla sboru pohraniční policie při přípravě několika rizikových profilů a při provádění on-line systému pro podávání zpráv o denní situaci na hranici, které obsahují příslušné údaje o trestné činnosti v oblasti hranic v celé zemi. Tyto analytické produkty používají regionální a místní správci k optimalizaci přidělování zdrojů na celé hranici a k výběru cestujících a vozidel pro kontroly v druhé linii. V rámci automatického systému registrace překročení hranic vyvinul sbor pohraniční policie modul rizikových kritérií „CESTUJÍCÍ“, který obsahuje rizikové ukazatele a automaticky vysílá

¹³ Situační středisko agentury FRONTEX a generální inspektorát rumunské pohraniční policie.

úředníkům sboru pohraniční policie výstrahy pro účely výběru. Tento modul je také k dispozici nově vytvořeným mobilním jednotkám sboru pohraniční policie (viz níže).

Během prvních šesti měsíců roku 2013 bylo povolení k překročení státní hranice Moldavské republiky zamítnuto 2786 osobám, z nichž 2212 zemi opouštělo. Hlavní důvody zamítnutí zahrnují: neplatné doklady, cestovní doklady, jimž vypršela platnost, chybějící vízum do země určení a skutečnost, že osoby nerespektovaly status hraničního přechodu. Sbor pohraniční policie při ministerstvu vnitra vyšetřoval 173 trestněprávních případů. 45 z nich bylo předloženo soudu a 33 řeší prokurátor. Případy lze rozdělit následujícím způsobem: 8 případů pašování; 8 případů nelegální migrace; 73 případů nelegálního překročení hranic; 2 případy obchodování s lidmi; 3 případy nelegálního vlastnění střeliva a 79 případů padělání dokladů.

Při provádění kontrol pohraniční policie využívá databázi rizikových profilů, která jí pomáhá identifikovat rizikové případy, kdy se skrývající se osoby snaží uniknout hraniční kontrole. Systém analýzy rizik (RAS) používaný sborem pohraniční policie využívá rizikové profily týkající se obchodování s lidmi obsažené v integrovaném informačním systému pohraniční policie. Všechny subdivize ochrany hranic mají k těmto profilům přístup on-line a profily jsou soustavně aktualizovány. Podle ukazatelů rizik pohraniční policie v roce 2013 řešila 11 případů (do nichž bylo zapojeno 24 osob) obchodování s lidmi; v jednom případě šlo o pokus vyvézt ze země děti. Pohraniční policie vyšetřovala dva případy; ostatní byly předloženy příslušným donucovacím orgánům.

- **Zajištění odpovídající infrastruktury, technického vybavení, systémů IT, finančních a lidských zdrojů v souladu se strategií pro integrovanou správu hranic a příslušným akčním plánem, jež mají být přijaty, a účinné provádění programů odborné přípravy a opatření proti korupci**

Z 91 opatření v akčním plánu pro strategii pro integrovanou správu hranic bylo v roce 2013 provedeno 80 %, 20 % se v současnosti provádí. Byla dokončena reorganizace pohraniční policie. Celkový počet subdivizí sboru pohraniční policie se na regionální úrovni snížil o 50 % a na místní úrovni o 42 %. Maximální počet pracovníků sboru pohraniční policie byl stanoven na 3500. V současné době je využito 86 % z maximálního počtu pracovních míst. V roce 2013 dokončil sbor pohraniční policie strukturální reformu jednotek na místní úrovni, a tudíž provedl příslušné doporučení mise EUBAM. V roce 2013 provedl sbor pohraniční policie řadu činností v zájmu budování kapacity. Bylo pořízeno značné množství moderního vybavení¹⁴.

Uskutečnila se řada činností a kurzů odborné přípravy zaměřených na prevenci korupce a boj proti ní. V prvních šesti měsících roku 2013 provedli pracovníci speciální subdivize sboru pohraniční policie 25 neohlášených inspekcí u subdivizí pohraniční policie a 196 služebních vyšetřování, jejichž výsledkem bylo 227 sankcí, 15 z nich bylo podnětem k odvolání. Na kišiněvském letišti byl namontován systém kamerového dohledu, který umožňuje nejen sledovat registraci, ověřování a kontroly cestujících on-line, ale také chování inspektorů na hraničním přechodu, a předcházet tak aktivní korupci. Kromě toho bylo 220 zaměstnanců sboru pohraniční policie a celní správy vyškoleny za pomoci Národního protikorupčního

¹⁴ To zahrnovalo: vozidla Dacia Duster — 80; vřeterenní vozidla — 105; termální zobrazovače — 32; přístroje pro denní vidění — 420; přístroje pro noční vidění — 304; přenosné detektory využívající gama záření a neutronového záření — 354; inspekční zrcadla — 66; endoskopy — 62; zařízení pro ověřování dokladů „Regula 1019“ — 32; a zařízení pro čtení dokladů „Regula 7337“ — 47.

střediska. V říjnu 2013 bylo zadrženo 31 úředníků moldavské celní správy a pohraniční policie za pasivní korupci.

- **Zlepšení spolupráce mezi orgány (včetně výměny údajů mezi pohraniční stráží a donucovacími orgány), mezinárodní spolupráce, a to včetně spolupráce se sousedními zeměmi, a provádění pracovního ujednání s agenturou Frontex s vysokou mírou účinnosti**

V rychlém tempu pokračovala spolupráce s agenturou FRONTEX a úředníci sboru pohraniční policie se zúčastnili společné operace s názvem „Focal Points Land and Air 2013“ („Ústřední body na zemi a ve vzduchu 2013“) s pohraniční stráží Polska, Rumunska a Španělska. Moldavská republika se v roce 2013 stala hostitelskou zemí koordinačních center agentury FRONTEX na svých dvou hraničních přechodech: v Crivě a Tudore. Od března do května 2013 vedl vnitrostátní celní orgán společně s Evropským úřadem pro boj proti podvodům při Evropské komisi (OLAF) regionální operaci ROMOLUK, jejímž cílem byl boj proti nezákonnému pašování tabákových výrobků a alkoholu. V roce 2013 probíhala intenzivní spolupráce s misí EUBAM v souladu s akčním plánem pro devátou fázi. V rámci společných operací agentury FRONTEX, jichž se účastnila Moldavská republika, byla usnadněna výměna informací díky přístupu moldavských úředníků k jednotnému kontaktnímu místu agentury Frontex (FOSS, Frontex One-Stop-Shop), což je webová platforma agentury pro výměnu informací s členskými státy a třetími stranami, jakož i k aplikaci pro podávání zpráv o společných operacích (JORA, Joint Operations Reporting Application), což je nástroj agentury pro vykazování, řízení a analýzu údajů o mimořádných událostech zjištěných při společných operacích.

Zlepšila se výměna informací mezi sborem pohraniční policie a Úřadem pro migraci a azyl, je však třeba do ní dále investovat. Je třeba instalovat modul pro elektronickou výměnu informací mezi databázemi sboru pohraniční policie a Úřadu pro migraci a azyl.

Dlouhodobým cílem moldavských orgánů je zlepšit systém sledování migračních toků přes moldavsko-ukrajinskou hranici v úseku Podněstří. Moldavské orgány vyvinuly zvláštní mechanismus¹⁵ pro sledování migračních toků. Je založen na právním závazku zahraničních návštěvníků, kteří do Moldavska přijíždějí přes Podněstří, podle něž musejí zaregistrovat svůj pobyt v Moldavské republice do 72 hodin od překročení hranice a který zároveň zajišťuje nezbytnou správní kapacitu a vymezuje postupy, jež usnadňují registraci. Registrace je bezplatná. Na konci října 2013 začalo fungovat šest teritoriálních kanceláří Úřadu pro migraci a azyl zřízených podél správní hranice. Teritoriální kanceláře využívají stávající infrastrukturu vnitřních celních kontrolních stanovišť, která byla zřízena v roce 2004. Je třeba zvážit vývoj právního předpisu, který by obsahoval jednoznačná ustanovení o registraci zahraničních cestujících. Je třeba co nejdříve začít provádět komunikační strategii, která tato nová pravidla vysvětlí. Žádná ustanovení by zejména neměla zatěžovat tok cestujících ani udělovat správní sankce za okolnosti, které nelze přičítat cestujícím. Moldavské orgány poukazují na nedostatečnou ochranu hranic podél středního úseku státní hranice mezi Ukrajinou a Moldavskou republikou.

¹⁵ Příslušná opatření zabrání vzniku dalších překážek, které by bránily volnému pohybu usedlíků Podněstří, a budou respektovat stávající režimy v bezpečnostní zóně. Mechanismus se vztahuje pouze na cizí státní příslušníky, kteří nemají bydliště v Podněstří a překročí ukrajinsko-moldavskou hranici v úseku Podněstří.

2.2.1.2. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Pokračovat v posilování ochrany hranic, včetně analýzy rizik a kontrolních opatření, jakož i prevence korupce a boje proti ní na hranicích, a dále posílit spolupráci s misí EUBAM ve všech oblastech správy hranic.*

Viz blok 2 / téma 1 – kritéria VLAP. V průběhu roku 2013 uspořádala mise EUBAM více než 20 cvičení zaměřených na společnou pomoc (Joint Assistance Exercises, JAE), která probíhala za účasti agentur pro ochranu hranic Moldavské republiky a Ukrajiny. Společná opatření vycházela z identifikovaných rizik, která souvisela např. s pašováním tabáku a jiného zboží podléhajícího spotřební dani (etanol atd.), trestnou činností týkající se vozidel, nelegální migrací / převáděním lidí a obchodováním s lidmi, pašováním spotřebního zboží a masa. V souladu s vymezenými cíli se cvičení JAE soustředila na celou společnou hranici včetně hraničních přechodů a zelených/modrých hranic, jakož i na vnitrozemské lokality. Závěrečné posouzení těchto cvičení naznačilo, že je třeba provádět další odbornou přípravu při zaměstnání a dosáhnout dalších zlepšení např. v těchto oblastech: spolupráce agentur, dovednosti nutné k analýze rizik a využívání mobilních jednotek a vybavení mobilních jednotek.

- *Posílit spolupráci se sousedními zeměmi. Posílit dvoustrannou a mezinárodní spolupráci a výměnu informací o statistických a analytických údajích i o taktických a operativních údajích / zpravodajských informacích prostřednictvím opatření, jako jsou zahájení a účastnění se společných přeshraničních operací, společných vyšetřovacích týmů a společných zpravodajských týmů; usnadnění výměny styčných úředníků v těchto operacích; nabídka školení pro provádění společných hraničních a celních kontrol.*

V roce 2013 se činnosti sboru pohraniční policie soustředily zejména na provádění dohod o spolupráci, které podepsal sbor pohraniční policie a agentury pro ochranu hranic z Polska, Lotyšska, Litvy, Estonska a Gruzie. V této souvislosti bylo v Polsku v rámci projektu v oblasti řízení rizik a analýzy trestné činnosti s názvem „Správa informací v systému boje proti přeshraniční trestné činnosti“ vyškolen 96 úředníků sboru pohraniční policie. Zástupci sboru pohraniční policie vykonali studijní návštěvu v Estonsku a zabývali se systémem zabezpečení a ověřování dokladů v souladu s evropskými normami. Po záštitou mise EUBAM se uskutečnily dvě společné operace, „OVIDIUS“ a „PONTUS EUXINUS“, jejichž cílem bylo posílit kapacitu subdivizí ministerstva vnitra, jakož i celních a bezpečnostních služeb, a to tím, že byla společně s Ukrajinou, EU, členskými státy a mezinárodními odborníky provedena opatření pro prevenci přeshraniční trestné činnosti a boj proti ní.

Sbor pohraniční policie a Úřad pro migraci a azyl se aktivně účastní pravidelných i neplánovaných setkání pracovní skupiny I vedené misí EUBAM, která se zabývá otázkami nelegální migrace a obchodování s lidmi. Tento rámec spojuje vyšetřovatele ze všech moldavských a ukrajinských donucovacích orgánů, jakož i z členských států EU, Europolu, agentury FRONTEX, střediska SELEC ve společném úsilí o výměnu informací a budování kapacity na podporu společného vyšetřování případů nelegální migrace a obchodování s lidmi. Zástupci moldavských donucovacích orgánů (celní správa, ministerstvo vnitra, sbor pohraniční policie) jsou rovněž aktivními účastníky v několika jiných projektech mise EUBAM, např. v pracovní skupině II pro pašování zboží a cigaret, pracovní skupině pro práva duševního vlastnictví, pracovní skupině pro zbraně, pracovní skupině pro omamné látky a pracovní skupině pro trestnou činnost týkající se vozidel. Všechny tyto formy přispívají k aktualizaci přehledu o stávající situaci, shromažďování zdrojů a organizování společné

reakce na hrozby představované nezákonnými přeshraničními činnostmi v příslušných oblastech.

- *Zlepšit odborné vzdělávání a budování kapacit, pokud jde o mezinárodní celní spolupráci a spolupráci při prosazování práva a výměnu informací.*

Viz blok 2 / téma 1 – kritéria VLAP.

- *Koordinovat kontrolní činnosti na společných hranicích. Sdílet zpravodajské informace a posilovat společné posuzování situace na operativní úrovni.*

Dne 4. července 2013 byla zahájena jednání o dohodě mezi vládou Moldavské republiky a kabinetem ukrajinských ministrů o kontaktních bodech na moldavsko-ukrajinské hranici. Tato dohoda bude základem nové koncepce výměny informací a vytvoření nových forem interakce, a to tím, že zřídí a bude provozovat kontaktní místa na moldavsko-ukrajinské hranici v souladu s osvědčenými postupy EU.

Je aktualizován protokol mezi sborem pohraniční policie při ministerstvu vnitra Moldavské republiky a administrativním oddělením pohraniční stráže Ukrajiny o výměně analytických a statistických informací. V roce 2013 byl tento protokol vylepšen tím, že do něj byla začleněna ustanovení o provádění každodenní výměny informací o situaci ve společném úseku hranice. Kromě toho připravují agentury Moldavské republiky a Ukrajiny pro ochranu hranic každý měsíc společné zprávy o posouzení rizik. Mise EUBAM navíc podpořila agentury pro ochranu hranic z obou zemí v úsilí o posílení výměny provozních informací a provádění systému každodenního sledování migračních toků přes střední úsek moldavsko-ukrajinské státní hranice v Podněstří. Byla zavedena výměna údajů o státních příslušnících třetích zemí bez uvedení jmen, kteří překročili společnou státní hranici ve středním úseku.

- *Zlepšit spolupráci se sousedními zeměmi, zejména s Ukrajinou.*

V květnu a červnu 2013 se uskutečnilo několik setkání společných pracovních skupin odborníků ze sboru pohraniční policie, Střediska pro boj proti obchodování s lidmi, Úřadu pro migraci a azyl, ukrajinské pohraniční stráže, Mezinárodní organizace pro migraci a mise EUBAM. Pracovní skupiny sestavily zvláštní zprávu o migraci a obchodování s lidmi na moldavsko-ukrajinské státní hranici.

Očekává se, že vytyčování státní hranice mezi Moldavskou republikou a Ukrajinou bude dokončeno do konce roku 2014. V současné době bylo vytyčeno 1202,5 z 1222,0 kilometrů. Na vytyčení čeká 19,2 km ve středním úseku a 0,3 km v jižních sektorech společné hranice. Probíhá příprava závěrečné dokumentace o vytyčení hranice ve všech sektorech. Vzhledem k dosaženému pokroku již byla zahájena příprava smlouvy o režimu státní hranice mezi Moldavskou republikou a Ukrajinou. V roce 2013 se uskutečnila čtyři kola jednání o návrhu smlouvy mezi Moldavskou republikou a Ukrajinou o režimu státní hranice. Dne 21. května 2013 se uskutečnilo jednání o návrhu třístranného dokumentu na vládní úrovni, který stanoví a vyznačuje místa (*triplex confinium*), v nichž se setkává moldavská, rumunská a ukrajinská státní hranice.

- *Nadále udržovat spolupráci s misí EUBAM a provádět doporučení EUBAM týkající se zlepšení a rozšíření používání mobilních jednotek.*

EUBAM podotýká¹⁶, že počet moldavských občanů (83), kteří byli odhaleni při výjezdu z Moldavské republiky se záměrem podvodně vycestovat dále do zemí EU, klesl v roce 2012 o 29 % oproti roku 2011 (117). Zpráva také zdůrazňuje, že soustavně dochází ke zdokonalování systémů správy hranic a řízení migrace v rámci snah o liberalizaci víz, poukazuje na obecný klesající trend nelegální migrace v Moldavské republice a na zesílenou kontrolu nelegální migrace na moldavské hranici.

Důležitým faktorem prevence nelegální migrace a přeshraniční trestné činnosti jsou kontroly na mezinárodních silničních tazích vedoucích přes území země, které provádějí mobilní jednotky. Sbor pohraniční policie zřídil ředitelství mobilních jednotek, které je řádně vybaveno na centrální i regionální úrovni. Nařízení o mobilních jednotkách sboru pohraniční policie bylo schváleno výnosem vlády č. 752 ze dne 20. září 2013, kterým se stanoví úloha, úkoly a práva mobilních jednotek při taktických a operačních akcích sboru pohraniční policie a misích ministerstva vnitra zaměřených na veřejný pořádek a bezpečnost. Nařízení umožňuje zřizování společných mobilních jednotek na základě dohod o spolupráci. Nařízení Moldavské republiky o dopravě bylo pozměněno tak, aby obsahovalo ustanovení, která mobilním jednotkám sboru pohraniční policie umožňují provádět činnosti na veřejných komunikacích.

Od února do března 2013 prováděly společné mobilní jednotky sboru pohraniční policie a celní správy společné operace: bylo zkontrolováno 477 dopravních prostředků, 396 z nich mělo moldavskou poznávací značku, 81 zahraniční. Během těchto operací byly odhaleny a zdokumentovány tyto případy: 1 případ nedovolené přepravy výrobků podléhajících spotřební dani (etylalkohol); 3 případy přepravy spotřebního zboží bez osvědčení původu; 2 případy padělané plné moci v souvislosti s dopravním prostředkem a 2 případy změny čísel vozidla.

2.2.2. Blok 2 / téma 2 – řízení migrace

2.2.2.1. Kritéria VLAP

- **Pokračování v účinném provádění readmisní dohody mezi EU a Moldavskou republikou a opatření k reintegraci moldavských občanů (kteří se vracejí dobrovolně nebo na základě zpětného přebírání)**

Na základě readmisní dohody s Evropskou unií a zeměmi, které nejsou členy EU, přezkoumalo ministerstvo vnitra v období od 1. ledna do 31. července 2013 83 žádostí o zpětné převzetí od těchto zemí: od Francie 35, Rakouska 8, Německa 7, Španělska 10, Švýcarska 6, Rumunska 7, Belgie 9, Švédska 1. Ve stejném období bylo 42 moldavských občanů úspěšně převzato zpět do Moldavské republiky a 2 občané EU byli zpětně převzati z území Moldavské republiky do členských států EU (Rumunsko 1, Maďarsko 1). Bylo zjištěno, že z celkového počtu žádostí o zpětné převzetí obdržených od zemí EU se 8 týkalo občanů, kteří nejsou občany Moldavské republiky nebo na Moldavskou republiku nemají žádnou vazbu.

Byly úspěšně zahájeny dva projekty financované EU, které se zaměřují na oblast návratu a zpětného přebírání. Den 21. března 2013 byl zahájen projekt s názvem „Posílení řízení migrace a spolupráce při zpětném přebírání ve východní Evropě“¹⁷ (MIGRECO)“ a potrvá dva roky. Provádí jej Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). Dne 20. března 2013 byl

¹⁶ Zvláštní zpráva mise EUBAM s názvem „Nelegální migrace a obchodování s lidmi na moldavsko-ukrajinské hranici v roce 2012“, 16. července 2013.

¹⁷ Rozpočet pro Moldavskou republiku: 673 000 EUR.

zahájen projekt „Podpora Moldavské republiky při provádění akčního plánu na uvolnění vízového režimu mezi EU a Moldavskou republikou – boj proti nelegální migraci v Moldavské republice¹⁸ (FIRMM)“. Po dobu příštích dvou let jej bude provádět Mezinárodní středisko pro rozvoj migrační politiky (ICMPD). Oba projekty přispívají k posílení kapacity Úřadu pro migraci a azyl tím, že rozvíjejí nezbytné dovednosti nutné pro vyjednání a provádění readmisních dohod s jinými třetími zeměmi, jakož i prováděcích protokolů s členskými státy EU¹⁹.

- **Účinné provádění právního rámce pro řízení migrace, a to včetně zřízení správních struktur s dostatečnými lidskými zdroji, jež mají jasné a relevantní kompetence ve všech aspektech řízení migrace, a účinná spolupráce mezi příslušnými orgány**

V rámci reformy ministerstva vnitra a v zájmu posílení celkového řízení migrace v Moldavské republice byl důkladně přezkoumán institucionální rámec Úřadu pro migraci a azyl (na základě nařízení ministerstva vnitra č. 70 ze dne 28. února 2013). Úřad pro migraci a azyl byl modernizován a transformován na ministerstvo a počet zaměstnanců se téměř zdvojnásobil, vzrostl ze 104 na 198.

V červnu 2012 byla podepsána dohoda mezi Moldavskou republikou a Evropskou unií, kterou se mění dohoda mezi Moldavskou republikou a Evropským společenstvím o usnadnění vydávání víz, a v platnost vstoupila dne 1. července 2013. Pokrok při provádění dohody byl na posledním zasedání smíšeného výboru Moldavska a EU pro provádění, které se konalo dne 12. června 2013 v Bruselu, vyhodnocen jako pozitivní. Za rok 2012 vzrostl počet víz EU, která byla vydána moldavským občanům, na 157 974. Průměrná míra zamítnutých žádostí klesla v roce 2012 na 3,05 % ze 7,02 % v roce 2010. V roce 2012 vydaly členské státy EU moldavským občanům 101 135 víz, 45,01 % z nich byla víza pro několikanásobný vstup a 26,71 % byla víza schengenská. V roce 2008 představovala víza pro několikanásobný vstup pouze 11,6 % z celkového počtu vydaných víz.

V roce 2012, byla většina víz pro několikanásobný vstup vydána Rumunskem (61,94 % tj. 32 533 víz pro několikanásobný vstup z celkového počtu 52 520), Litvou (45,15 % tj. 647 víz pro několikanásobný vstup z celkového počtu 1 433 víz), a Itálií (36,07 % tj. 3 795 víz pro několikanásobný vstup z celkového počtu 10 521). Nejvyšší míra zamítnutých žádostí byla v roce 2012 zaznamenána u Francie (9,8 % tj. 434 zamítnutých žádostí o vízum z celkového počtu 4 391 žádostí); u České republiky (9,52 % tj. 439 zamítnutých žádostí o vízum z celkového počtu 4 610 žádostí); a Itálie (8,03 %²⁰ tj. 918 zamítnutých žádostí o vízum z celkového počtu 11 439 žádostí). Nejnižší míra zamítnutých žádostí byla zaznamenána u Bulharska (0,04 % tj. 25 zamítnutých žádostí o vízum z celkového počtu 56 864 žádostí); Rumunska (2,78 % tj. 1 502 zamítnutých žádostí o vízum z celkového počtu 54 022 žádostí); a Německa (2,43 %²¹ tj. 162 zamítnutých žádostí o vízum z celkového počtu 66 79 žádostí).

- **Stanovení a pravidelná aktualizace migračního profilu a účinná analýza údajů o migračních stavech a tocích**

¹⁸ Rozpočet pro Moldavskou republiku: 1 200 000 EUR.

¹⁹ Vstoupilo v platnost jedenáct prováděcích protokolů mezi Moldavskou republikou a členskými státy EU, jmenovitě: Estonskem, Maďarskem, Rumunskem, Slovenskem, Německem, Rakouskem, Litvou, Lotyšskem, Maltou, Dánskem, Bulharskem a Českou republikou. Další prováděcí protokol byl podepsán se zeměmi Beneluxu (Belgií, Lucemburskem, Nizozemskem), s Dánskem byla podepsána dvoustranná readmisní dohoda. Jedná se o návrzích prováděcích protokolů s Řeckem, Finskem, Spojeným královstvím a Švédskem.

²⁰ Tento počet klesl v roce 2013 na 5 %.

²¹ Tento počet klesl v roce 2013 na 1,4 %.

V dubnu 2013 byla oficiálně zveřejněna zpráva Moldavské republiky o rozšířeném migračním profilu (Extended Migration Profile, EMP). Vláda Moldavské republiky bude nadále pravidelně připravovat nezávislé zprávy, a to zejména za koordinace Úřadu pro migraci a azyl při ministerstvu vnitra. V tomto ohledu bude do konce roku 2013 v souladu se seznamem ukazatelů zveřejněn aktualizovaný seznam statistických údajů.

Středisko „CIVIS“ pro sociologické, politické a psychologické analýzy a vyšetřování a Mezinárodní agentura pro informace o zdrojové zemi provedly v rámci projektu financovaného EU, jehož cílem bylo posílit vazbu mezi migrací a rozvojem (NEXUS Moldavsko), nezávislý rozsáhlý průzkum²² u migrantů a v domácnostech²³. Při výzkumu bylo zjištěno, že v zahraničí žije 370 000 moldavských občanů, kteří jsou dlouhodobými migranty za prací, což představuje 11 % celkového počtu obyvatel Moldavska, a dalších 109 000 Moldavanů sezónně migruje do jiných zemí, tento počet představuje 6,6 % z celkového počtu obyvatel. 81 % sezónních migrantů migruje do Ruské federace a 7 % do Itálie. Studie zjistila, že 91,2 % z celkového počtu obyvatel, kteří dosud nemigrovali, migrovat nehodlá (ani za prací, studiem, sezónně ani uvnitř země). Přibližně 56 000 lidí, tedy 3,4 % z celkového počtu obyvatel, plánuje dlouhodobou mezinárodní migraci za prací a 51 000 čili 3,3 % z celkového počtu obyvatel hodlá hledat v zahraničí sezónní práci.

- **Důsledné provádění účinné metodiky k odhalování nelegálních migrantů ve vnitrozemí, analýzy rizik (včetně podávání zpráv příslušnými orgány a analýzy na všech správních úrovních, např. na místní či ústřední) a vyšetřování případů organizovaného zprostředkovávání nelegální migrace, jehož součástí je i účinná spolupráce mezi příslušnými orgány**

Během prvních šesti měsíců roku 2013 bylo zaznamenáno 312 případů porušení pravidel pobytu (v důsledku toho, že ministerstvo vnitra uplatňovalo metody pro odhalování nelegálních migrantů ve vnitrozemí): ve 270 případech porušili pravidla pobytu cizí státní příslušníci nebo osoby bez státní příslušnosti a ve 42 případech došlo k zaměstnání cizích státních příslušníků bez povolení. Úřad pro migraci a azyl vydal 73 rozhodnutí o návratu cizinců a soudy vydaly 26 rozhodnutí o vyhoštění cizích občanů.

V zájmu lepšího řízení migrace ve všech oblastech a zvýšení kapacity, aby bylo možno zabránit neoprávněnému pobytu cizích státních příslušníků v Moldavské republice a bojovat proti případům neoprávněného pobytu, byla přezkoumána struktura ředitelství pro boj proti neoprávněnému pobytu cizích státních příslušníků při Úřadu pro migraci a azyl a počet zaměstnanců byl zvýšen z 11 na 47. V rámci ředitelství pro boj proti neoprávněnému pobytu cizích státních příslušníků byly zřízeny tři regionální jednotky pro boj proti neoprávněnému pobytu cizích státních příslušníků (na severu Balti, ve středu Kišiněv a na jihu Komrat) s celkovým počtem 34 zaměstnanců. Do září 2013 byli vybráni pracovníci pro 85 % nově vytvořených pracovních míst.

Projekt financovaný EU s názvem „Podpora Moldavské republiky při provádění akčního plánu na uvolnění vízového režimu mezi EU a Moldavskou republikou – boj proti nelegální migraci v Moldavské republice (FIRMM)“ rozvíjí schopnost ústředních a místních orgánů odhalovat ve vnitrozemí nelegální migranty a pomáhá orgánům při nákupu nezbytného vybavení. V rámci téhož projektu FIRMM vytvořil Úřad pro migraci a azyl nové oddělení pro rozvoj informací, správu dat a analýzu rizik, které bude podporováno při konsolidaci svého

²² V rámci projektu „Posílení vazby mezi migrací a rozvojem: Zkoušení poskytovatele integrovaných služeb pro moldavské migranty a jejich komunity (NEXUS Moldavsko)“.

²³ Průzkum v domácnostech, Nexus Moldavsko, květen až srpen 2013.

provozu a analytických schopností. Ve stejné souvislosti byla zřízena vnitřní pracovní skupina, která má připravit metodiku pro analýzu a posouzení rizik týkajících se přistěhovalectví a azylu a tato skupina bude podporována odborníky z členských států EU.

Během prvních sedmi měsíců roku 2013 bylo zaznamenáno 34 trestněprávních případů nelegální migrace, v tomtéž období roku 2012 bylo zaznamenáno 82 případů (pokles o 58,5 %). V roce 2013 postoupil Úřad pro migraci a azyl tři případy úřadu prokurátora a poté bylo zahájeno vyšetřování trestné činnosti.

- **Zajištění odpovídající infrastruktury (včetně zařízení pro zajištění cizinců) a posílení příslušných orgánů, aby se zajistilo účinné vyhošťování státních příslušníků třetích zemí, kteří na území Moldavské republiky pobývají a/nebo jím projíždějí neoprávněně**

V zájmu posílení kapacity a zvýšení účinnosti postupů návratu osob a poskytování služeb cizím státním příslušníkům byla přezkoumána struktura střediska pro dočasné zadržení cizích státních příslušníků při ministerstvu vnitra (ministrské nařízení č. 70 ze dne 28. února 2013). V rámci nové struktury vzrostl počet zaměstnanců z 29 na 40. Počet zaměstnanců bezpečnostní a přístupové služby vzrostl ze 17 na 25 a počet zaměstnanců identifikační a doprovodné služby vzrostl z 5 na 6. Logistické službě byla poskytnuta dvě další pracovní místa.

Aby se zaručilo, že je zadrženým migrantům poskytnuta právní pomoc, bylo dne 6. srpna 2013 podepsáno memorandum o porozumění mezi Úřadem pro migraci a azyl, národní radou pro státní právní pomoc a střediskem advokátů (nevládní organizace). Podle tohoto memoranda bude národní rada pro státní právní pomoc a středisko advokátů poskytovat počáteční poradenství a nezbytnou právní pomoc všem osobám umístěným v středisku pro dočasné zadržení cizích státních příslušníků. Během prvních šesti měsíců roku 2013 bylo ve středisku drženo 34 cizinců. Průměrná doba vazby přesahuje dva měsíce. Tato poměrně dlouhá průměrná doba nutná k vyhoštění je způsobena nízkou úrovní odpovědí od některých třetích zemí.

2.2.2.2. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Organizovat průběžné, cílené informační kampaně, jejichž cílem je objasnit práva a povinnosti při cestování bez víz, včetně informací o pravidlech upravujících přístup na pracovní trh v EU (i prostřednictvím portálu EU o přistěhovalectví) a odpovědnosti za jakékoli zneužití práv v rámci bezvízového styku.*

V červenci 2013 byl vytvořen řídicí výbor pro informace a komunikaci v otázkách evropské integrace. Předsedá mu náměstek ministra zahraničních věcí a jeho členy jsou vysoký poradce předsedy vlád pro komunikaci v otázkách EU, mluvčí předsedy vlády, poradci předsedy vlády, zástupci generálního ředitelství pro evropskou integraci a tiskového oddělení ministerstva zahraničních věcí. Řídicí výbor se schází každý týden nebo jednou za 2 týdny. Byl vypracován praktický akční plán pro krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé priority, jeho provádění začalo v červenci 2013. Uvolnění vízového režimu je jedním z hlavních témat diskusí s veřejností. Jen v období od srpna do října 2013 bylo zorganizováno více než 20 veřejných činností zaměřených na bezvízové cestování. Ministerstvo pro zahraniční věci a evropskou integraci Moldavské republiky v září uspořádalo samostatná i společná neformální setkání se zástupci médií (redaktory všech televizních kanálů, většiny rozhlasových stanic i elektronického a tištěného tisku), aby jim vysvětlilo priority dialogu mezi EU a Moldavskou

republikou před setkáním na nejvyšší úrovni ve Vilniusu a program po setkání ve Vilniusu a také nejnovější vývoj při provádění akčního plánu VLAP.

2.2.3. Blok 2 / téma 3 – azylová politika

- **Účinné provádění právních předpisů o azylu, včetně zajištění odpovídající infrastruktury a (personálního a finančního) posílení příslušných orgánů, zejména pak v oblasti azylových řízení, přijímání žadatelů o azyl a ochrany jejich práv, jakož i integrace uprchlíků; zajištění toho, aby osoby, jimž byla poskytnuta mezinárodní ochrana, měly v souladu s právními předpisy přístup k cestovním dokladům**

V roce 2012 požádalo o azyl 162 osob, 19 z nich bylo uznáno za uprchlíky, 45 osobám byla poskytnuta humanitární ochrana a 55 osobám byla odmítnuta jakákoli forma ochrany. V období od 1. ledna do 30. června 2013 požádalo o azyl 54 osob, 9 z nich bylo uznáno za uprchlíky, 43 osobám byla poskytnuta humanitární ochrana a 22 osobám byla odmítnuta jakákoli forma ochrany. V roce 2012 byla průměrná doba vyřízení žádosti mezi jejím podáním a rozhodnutím v první instanci 107 dní, zatímco doba mezi podáním žádosti a konečným rozhodnutím byla 401 dní. V první polovině roku 2013 trval správní postup v průměru 129 dní a v případě, že bylo podáno odvolání, 289 dní. Doba nutná k přezkoumání žádostí o azyl v rámci správního postupu se pohybuje v rozmezí od jednoho do šesti měsíců. Od 1. července 2013 pobývalo na území Moldavské republiky 272 osob s ochranným statutem, v 79 případech šlo o uprchlíky a ve 135 případech o osoby, jimž byla poskytnuta humanitární ochrana. V současnosti probíhá rozhodování o 58 osobách, u těchto případů se tedy čeká na rozhodnutí v první či odvolací instanci. Většina žadatelů pochází ze Sýrie, Arménie, Afghánistánu, Ruské federace, Ázerbájdžánu, Kyrgyzstánu nebo Súdánu.

Dne 12. června 2013 bylo přijato rozhodnutí vlády č. 362 o finanční podpoře pro uprchlíky a osoby, jimž byla poskytnuta humanitární ochrana na rok 2013. Výše podpory byla stanovena na 577,50 MDL, což podle odhadů představuje 15 % průměrné mzdy v roce 2013. V roce 2013 bylo obdrženo 25 žádostí o podporu, podpora byla udělena ve 22 případech (21 osobám ze Sýrie a 1 osobě ze Súdánu), ve 3 případech (z Arménie) byla zamítnuta. V první polovině roku 2013 se u pracovních agentur zaregistrovalo 59 cizinců, 15 z nich získalo zaměstnání.

V dubnu 2013 byla podepsána dohoda o provádění projektu financovaného EU s názvem „Iniciativa pro kvalitu azylových systémů ve východní Evropě a na jižním Kavkaze“ a zaměstnanci oddělení pro určení statusu uprchlíků (RSD) se zúčastnili průběžné odborné přípravy. Projekt rovněž předpokládá, že bude spuštěna ruská verze platformy Refworld Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Zaměstnanci RSD se také podílejí na provádění pilotního projektu 4 v rámci pražského procesu s názvem „Odborná příprava týkající se kvality azylových systémů“, přičemž jsou podporováni německým spolkovým úřadem pro migraci a švédskou radou pro migraci. Všichni poradci v otázkách způsobilosti v rámci ředitelství pro azyl a integraci při úřadu BMA (AID) se zúčastnili evropských osnov pro odbornou přípravu v oblasti azylu – tedy kurzu ve formátu internetového e-learningu pro tyto moduly: informace ze země původu (COI), doložky o začlenění, příprava návrhů a rozhodování. Výzkumní pracovníci v oblasti COI a osoby z úřadu BMA s pravomocí přijímat rozhodnutí studovali modul COI v rámci evropských osnov pro odbornou přípravu v oblasti azylu a mají přístup ke všem veřejným úředním databázím s informacemi ze země původu.

V rámci projektu místní integrace a regionálního programu ochrany, které byly financovány EU a prováděny Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, v roce 2013 nadále probíhala odborná školení pro pracovníky ředitelství AID, pohraniční policii a soudce, která se zaměřovala na právo žádat o azyl a následné zavedené postupy, jakož i na práva žadatelů o azyl a uprchlíků²⁴. Dne 5. června 2013 byly podle nařízení ubytovacího střediska, které bylo schváleno rozhodnutím vlády č. 1023 ze dne 28. prosince 2012, schváleny pokyny týkající se důkazů a vedení a uchovávání spisů o osobách ubytovaných v ubytovacím středisku. Jeho etický kodex je nyní předmětem konzultací mezi jednotlivými útvary.

Blok 2 – celkové hodnocení

Moldavská republika zahájila instalaci technických systémů ostrahy podél pozemních hranic. Bylo pořízeno dodatečné vybavení a vozidla. Byly zřízeny mobilní jednotky a jsou funkční. Byla posílena kapacita a rozšířena působnost úřadu BMA a bylo otevřeno šest teritoriálních kanceláří v Podněstří. Uskutečnily se akce zaměřené na azyl a sílí intenzita odborné přípravy pracovníků a úředníků pověřených prosazováním práva.

Moldavská republika uspokojivým způsobem provedla akce požadované v doporučeních čtvrté zprávy o VLAP a současně nadále účinně provádí příslušné právní předpisy. Komise se domnívá, že **Moldavská republika splňuje kritéria druhé fáze stanovená v bloku 2.**

2.3. Blok 3: Veřejný pořádek a bezpečnost

2.3.1. Blok 3 / téma 1 – prevence organizovaného zločinu, terorismu a korupce a boj proti nim

2.3.1.1. Kritérium VLAP – prevence organizovaného zločinu a terorismu a boj proti nim

- **Provádění strategie a akčního plánu pro předcházení organizované trestné činnosti a boj proti ní, včetně zajištění účinné koordinace mezi příslušnými orgány, jakož i provádění účinného vyšetřování, stíhání a konfiskací výnosů z trestné činnosti**

Dne 24. dubna 2013 bylo schváleno nařízení o organizaci a funkcích Generálního policejního inspektorátu při ministerstvu vnitra. Po policejní reformě v březnu 2013 byl počet řídicích funkcí snížen o 20 % a počet pracovníků policie působících na daném území vzrostl o 19 %. Čas reakce a zásahu po telefonátu z řad veřejnosti klesl v roce 2013 ze 45 minut přibližně na 30 minut. V roce 2013 klesl počet úmrtí a vážných zranění v důsledku nehod o 20 %. Vládě bude do konce roku předloženo nařízení, jímž se o 30% zvýší mzdy zejména policejních

²⁴

Dne 16. dubna 2013 se v Kahulu konal seminář o uprchlickém právu pro 37 vysokých úředníků pohraniční policie. Na severu země byla zorganizována přeshraniční mise úřadu BMA a Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky s cílem prosazovat zásady ochrany uprchlíků při správě hranic a posílit přeshraniční spolupráci mezi Rumunskem a Moldavskou republikou v této oblasti. Do e-learningového programu modulu evropských osnov pro odbornou přípravu v oblasti azylu bylo zařazeno šest soudců a deset právníků. Společně s Národním institutem spravedlnosti uspořádal úřad MBA pro soudce a prokurátory následující semináře, které se soustředily na problematiku migrace: „Národní a mezinárodní normy pro otázky migrace a azylu“ (22. – 23. května 2013) pro 30 soudců a 7 zástupců úřadu BMA; „Národní a mezinárodní normy pro otázky migrace a azylu“ (17. – 18. října 2013) pro 15 soudců, 10 prokurátorů, 5 právníků, 7 zástupců úřadu BMA a 5 úředníků silniční policie; a „Práva migrantů, uprchlíků a žadatelů o azyl“ (12. – 13. září 2013) pro 30 soudců.

úředníků, a to navíc k jiným navýšením platů úředníků. Během prvních sedmi měsíců roku 2013 bylo rozbito 40 zločineckých skupin se 175 aktivními členy²⁵.

Dne 24. prosince 2012 bylo v rámci Národního inspektorátu pro vyšetřování zřízeno Středisko pro analýzu informací (CIA). Je rozděleno na dvě oddělení na centrální úrovni (oddělení analytického vyšetřování a oddělení pro analýzu informací) a místní sekce pro vyšetřování trestné činnosti, které existují v každém policejním inspektorátu Moldavské republiky. Středisko pro analýzu informací je plně funkční a působí v něm 12 vyšetřovatelů. Za podpory rumunského programu úřední rozvojové pomoci (ODA) (rumunské ministerstvo zahraničních věcí) a rozvojového programu OSN pro Moldavskou republiku je prováděn projekt²⁶ s názvem „Konsolidace kapacity ministerstva vnitra pro boj proti trestné činnosti a kontrolu střelných zbraní“.

V zájmu prevence organizované trestné činnosti a boje proti ní pořídilo ministerstvo vnitra v roce 2013 toto vybavení: 90 vozidel pro národní inspektorát hlídkových služeb (ze státního rozpočtu); 10 specializovaných forenzních sad pro výzkum na místě, 5 speciálních sad digitálních kamer, 13 testerů na alkohol a 30 počítačů pro Generální policejní inspektorát (GPI); novou budovu střediska GPI pro technicko-forenzní a soudní odborné analýzy (CTFJE) (bude dokončena do konce roku 2013). Probíhá projekt zaměřený na pořízení speciálního vybavení pro posílení kapacit forenzních laboratoří a v roce 2014 bude podle očekávání dodáno a nainstalováno další zařízení (až 2,4 milionu EUR z komplexního programu pro budování institucí na rok 2011 v rámci evropského nástroje sousedství a partnerství). Rozpočtový plán ministerstva vnitra na rok 2014 zahrnuje také nákup dalších vozidel pro policejní inspektoráty, pořízení speciálního vyšetřovacího vybavení a modernizaci stávajících operačních databází.

Ministerstvo vnitra, úřad generálního prokurátora a Národní středisko pro boj proti korupci zkoumají praktické stránky vytvoření úřadu pro vyhledávání majetku z trestné činnosti.

V Moldavské republice není dosud možné provádět odposlech pro potřeby vyšetřování trestné činnosti, tato činnost by měla být výlučným úkolem donucovacích orgánů. To je způsobeno technickými, právními a finančními otázkami. Přibližné náklady na to, aby byly všechny donucovací subjekty vybaveny nezbytným vybavením, dosáhnou zhruba 220–250 milionů MDL. Aby mohla takovouto modernizaci uskutečnit, potřebovala by Moldavská republika vnější finanční pomoc.

2.3.1.2. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Posílit sběr údajů o trestné činnosti a skupinách organizované trestné činnosti na vnitrostátní úrovni, mimo jiné vytvářením a/nebo zlepšením vnitrostátních databází.*

Aby se zaručila účinná komunikace mezi institucemi a také shromažďování údajů, bylo 1. srpna 2013 rozhodnuto, že do konce roku 2013 bude vytvořena společná databáze činností zločineckých skupin a organizací, která bude k dispozici ministerstvu vnitra, úřadu

²⁵ 8 skupin (55 členů) zaměřených na vloupání, loupeže a krádeže, vydávání a šíření falešných peněz, pašování zboží a zneužívání důvěry; 20 skupin (78 členů) zabývajících se hospodářskými podvody; 6 skupin (20 členů) zapojených do obchodu s omamnými látkami a 6 skupin (22 členů) zaměřených na obchod s lidmi, prostituci a nelegální migraci.

²⁶ V rámci projektu bylo v roce 2013 pořízeno 5 licencí i2 pro analytické notebooky, 4 uživatelské licence iBase, 1 návrhářská licence iBase a 1 licence I2 pro textové schéma, 8 počítačů Hewlett Packard přizpůsobených pracovním požadavkům analytiků a jiná speciální zařízení.

generálního prokurátora, bezpečnostní a informační službě, Národnímu středisku pro boj proti korupci, celní správě, ministerstvu školství, ministerstvu mládeže a sportu, státnímu kancléřství a akademii věd.

- *Pokračovat v úsilí o zlepšení ukazatelů údajů a sběru údajů o trestné činnosti ve všech jejích oblastech.*

Údaje o trestné činnosti jsou shromažďovány zaznamenáváním veškerých stížností a zpráv o spáchaných trestných činech v centrální databázi spravované a kontrolované oddělením IT ministerstva vnitra. Aby bylo možno zdokonalit a usnadnit shromažďování údajů o organizované trestné činnosti, byl na oficiálních webových stránkách ministerstva zřízen on-line portál pro stížnosti za účelem boje proti organizované trestné činnosti²⁷. Od počátku roku 2013 obdržel portál 29 stížností. Oficiální webové stránky GPI byly spuštěny dne 15. května 2013 a občané mohou jejich prostřednictvím nahlásit trestný čin a poskytovat fotografie, videozáznamy nebo informace o trestných činech, jichž byli svědky. Celkový počet 1767 oznámení (do 15. srpna 2013) svědčí o rostoucí důvěře lidí v policii, zejména v její schopnost učinit kroky v návaznosti na různé typy trestných činů.

Díky tomu, že od 1. ledna 2013 funguje nový rejstřík trestných činů a kriminologických informací, lze v Moldavské republice efektivně shromažďovat údaje o trestné činnosti. Každá subdivize ministerstva vnitra připojená k databázi může kdykoli v závislosti na typu trestného činu nebo regionu získat jakýkoli typ statistických údajů. Z procesu shromažďování údajů zmizelo papírování. Na závěr je třeba zmínit, že na počátku roku 2013 zahájila svoji činnost interinstitucionální pracovní skupina pro přípravu nařízení o jednotném zpracování a analýze statistických údajů týkajících se trestního soudnictví.

2.3.1.3. Kritérium VLAP – prevence obchodování s lidmi

- **Provedení právních předpisů k prevenci obchodování s lidmi a příslušného národního plánu, včetně účinné koordinace mezi státními orgány a účinné ochrany obětí obchodování s lidmi, zejména dětí**

V první polovině roku 2013 bylo odhaleno 71 trestněprávních případů obchodování s lidmi, což je ve srovnání se 76 zjištěnými případy za totéž období loňského roku pokles o 6,5 %. Přibližně 80 % těchto případů bylo odhaleno díky aktivnějším policejním vyšetřovacím opatřením a 20 % představují stížnosti a udání. 61 osob se stalo obětí sexuálního vykořisťování a 90 osob obětí vykořisťování v práci. Ze shromážděných údajů poprvé vyplývá, že převládá obchod s lidmi pro účely pracovního vykořisťování nad obchodem s lidmi pro účely vykořisťování sexuálního. To je především výsledkem odborné přípravy policie, která proběhla v letech 2011–2012 a soustředila se na efektivní určování totožnosti a dokumentaci případů obchodování s lidmi pro účely pracovního vykořisťování. Hlavními zeměmi určenými jsou nadále Ruská federace (přibližně 60 % všech obětí), Turecko a Spojené arabské emiráty (SAE). Z toho je jednoznačně patrné, že pokud jde o odhalování a efektivní vyšetřování případů obchodování s lidmi a identifikaci a ochranu obětí, je moldavské úsilí v oblasti prosazování práva udržitelné.

Podle rozhodnutí národního výboru pro boj proti obchodování s lidmi ze dne 15. července 2013 začnou státní orgány v září 2013 připravovat národní plán pro prevenci obchodování s lidmi a boj proti němu na další tři roky. Databáze případů obchodování s lidmi, kterou

²⁷ <http://crima-organizata.mai.gov.md/index-ro.php>.

spravuje stálý sekretariát, je funkční a shromažďuje údaje od donucovacích orgánů a institucí, které pomáhají obětem.

V prvních šesti měsících roku 2013 se uskutečnilo 280 kampaní na zvýšení povědomí a další činnosti²⁸ související s prevencí obchodu s lidmi. Dne 14. června 2013 schválil parlament zákon o zvláštní ochraně ohrožených dětí a dětí, které byly odděleny od rodičů. Tento zákon zavádí mechanismy pro spolupráci jednotlivých odvětví, které umožní posuzovat rizika a podporovat ohrožené děti.

V souladu se zákonem č. 129 ze dne 8. června 2012 o akreditaci poskytovatelů sociálních služeb a nařízením o činnosti Národní rady pro akreditaci poskytovatelů sociálních služeb (rozhodnutí vlády č. 998 ze dne 28. prosince 2012) ministerstvo pro otázky práce, sociální ochranu a rodinu podpořilo vnitrostátní mechanismus pro posuzování, akreditaci a sledování poskytovatelů sociálních služeb. V dubnu 2013 byla zřízena Národní rada pro akreditaci poskytovatelů sociálních služeb. Zmíněný mechanismus byl spuštěn v rámci pilotní fáze a je konzultován se zástupci občanské společnosti a partnery pro rozvoj spolupráce, zahájení plného provozu je naplánováno na rok 2014. Za klíčovou prioritu budoucí spolupráci s Radou Evropy bylo označeno vytvoření národního fondu pro pomoc obětem, jejich ochranu a odškodnění²⁹.

2.3.1.4. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Zajistit účinnou ochranu svědků v otázce obchodu s lidmi a dále zlepšit ochranu, pomoc a podporu obětem této činnosti.*

Svoji činnost nadále vykonávalo středisko pro pomoc obětem a potenciálním obětem obchodování s lidmi a pro jejich ochranu, které je od roku 2008 plně funkční. V roce 2013 obdržely zvláštní ochranu od divize GPI pro ochranu svědků čtyři oběti obchodování s lidmi. Všechny oběti byly také předány službám sociální ochrany. Díky tomu, že byla přijata účinná opatření, nedošlo v souvislosti s oběťmi k žádným mimořádným událostem.

Diskutuje se o minimálních normách kvality v souvislosti s pomocí obětem a potenciálním obětem obchodování s lidmi a s jejich ochranou a tyto normy by vláda mohla schválit na počátku roku 2014. Během prvních šesti měsíců roku 2013 byla poskytnuta pomoc 31 matkám s dětmi ve dvou mateřských odděleních sociálních středisek v Kišiněvě a Balti. Tato střediska se zodpovídají Ministerstvu zdravotnictví Moldavské republiky. Mateřská oddělení nabízejí pomoc v oblasti ubytování, zdravotnictví, vzdělávání, zdravotní péče, práva, sociálních věcí a také pomoc psychologickou, zaměřují se i na (opakovaně) začlenění dvojic matka–dítě, které jsou v obtížích, do společnosti, a to na základě jejich potřeb.

2.3.1.5. Kritérium VLAP – prevence korupce a boj proti ní

- **Provedení právních předpisů k prevenci korupce a boji proti ní, zajištění účinného fungování nezávislého protikorupčního orgánu; vypracování etických kodexů a protikorupční odborná příprava, jež se zejména zaměří na veřejné činitele působící v oblasti prosazování práva a soudnictví**

²⁸ Stálý sekretariát národního výboru pro boj proti obchodování s lidmi spustil 18. června 2013 webové stránky věnované problematice obchodování s lidmi: www.antitrafic.gov.md.

²⁹ Studie „Rights, Restoration And Recovery: Compensation For Trafficked Persons in the Republic of Moldova“ (Práva, obnovení a vrácení: odškodnění obětí obchodování s lidmi v Moldavské republice), vypracovaná mezinárodním odborníkem, byla dokončena dne 5. srpna 2013.

Po přijetí zákona č. 106 ze dne 3. května 2013 podléhá Národní středisko pro boj proti korupci (NAC) spíše vládě než parlamentu. Ředitel NAC je jmenován na funkční období 4 let a odvolává jej prezident Moldavské republiky na návrh předsedy vlády. Moldavská republika je vybízena k tomu, aby pořádala otevřená výběrová řízení s objektivními výkonovými kritérii, která jsou jasně stanovena v právních předpisech. V důsledku převedení pravomocí týkajících se vyšetřování hospodářské trestné činnosti na ministerstvo vnitra a celní správu došlo ke konsolidaci mandátu NAC³⁰ v boji proti korupci a deliktům, které s ní souvisí. Středisko NAC nebo určitá oddělení NAC by se měla specializovat pouze na vyšetřování případů, do nichž jsou do určité míry zapojeni úředníci nebo s nimiž je spjata určitá míra škody, aby bylo možno lépe řešit případy korupce na vysoké úrovni.

Dne 30. srpna 2013 vstoupil v platnost nový kodex chování zaměstnanců Národního střediska pro boj proti korupci. Očekává se, že přijetí kodexu chování přispěje k účinnějšímu a odpovědnějšímu provádění činnosti NAC a ke zvýšení důvěry veřejnosti v tuto instituci. Po změně zákona o platech ve veřejném sektoru, platech úředníků a členů kabinetu, k níž došlo dne 7. března 2013, byla úředníkům od 1. ledna 2013 zvýšena mzda o 35 %. Aby bylo zaručeno rovné zacházení, byly platy zvýšeny více než 1566 úředníkům včetně 101 náměstků, 773 prokurátorů, 516 soudců a 227 členů kabinetu.

V současné době středisko NAC zaručuje analýzu plánu integrity ústředních veřejných orgánů. NAC nadále poskytuje odborné poradenství v oblasti boje proti korupci při navrhování normativních aktů. Od ledna do července 2013 středisko NAC přezkoumalo návrhy 498 normativních aktů a poskytlo k nim odborné poradenství v oblasti boje proti korupci. Aby byla zajištěna hloubková specializace vyšetřovatelů zabývajících se vyšetřováním finančních trestných činů, uskutečnilo se v roce 2013 dosud šest specializovaných školení pro zástupce donucovacích orgánů: Národního střediska pro boj proti korupci, ministerstva vnitra, bezpečnostní a zpravodajské služby, úřadu generálního prokurátora a dalších příslušných orgánů.

V období od ledna do září 2013 zahájilo oddělení pro trestní stíhání střediska NAC 400 trestněprávních případů, z toho 126 trestněprávních případů proti 163 obžalovaným bylo předáno soudu. Soudy vynesly 118 rozsudků. V roce 2013 bylo soudu předloženo 9 trestněprávních případů týkajících se korupčního jednání osob, které mají nebo měly status vysoce postaveného veřejného činitele: 1 náměstek generálního tajemníka vlády; 1 náměstek hejtmana; 5 starostů; 1 bývalý vedoucí rady pro koordinaci audiovizuálních otázek a 1 vedoucí státního daňového inspektorátu. Očekává se, že Moldavská republika bude v budoucnosti podávat zprávy o počtu usvědčených osob a o úspěšnosti vyšetřování.

Další důležitý orgán pro boj proti korupci, Národní komise pro otázky integrity, zaměstnává pracovníky na základě veřejné soutěže a výběrových řízení. Z 21 pracovních míst Národní komise pro otázky integrity je dosud 8 neobsazených. Byly zajištěny všechny nezbytné pracovní podmínky – bylo pořízeno nezbytné vybavení a vytvořeny databáze záznamů přiznání. V prvním pololetí roku 2013 komise přezkoumala 38 stížností. V pěti případech byla zjištění komise prokázána u soudu. V roce 2013 bylo soudům oznámeno 328 případů přestupků souvisejících s nepředložením majetkových přiznání nebo prohlášení o střetu zájmů ve lhůtě stanovené zákonem. Dne 6. února 2013 byly spuštěny webové stránky Komise, které slouží jako platforma pro komunikaci a přímý přístup k přiznáním a prohlášením.

³⁰ NAC vyšetřuje pouze praní peněz, financování terorismu, korupční jednání (aktivní/pasivní úplatkářství, obchodování s vlivem) a jednání související s korupcí (zneužívání pravomoci nebo zneužívání úředního postavení, překročení pravomoci nebo překročení úřední pravomoci, padělání veřejných dokumentů).

Byla zaručena spolupráce mezi Národní komisí pro otázky integrity a střediskem NAC. V první polovině roku 2013 zaslalo Národní středisko pro boj proti korupci komisi k přezkoumání 12 zpráv o možném porušení právních ustanovení, která spadají do oblasti pravomocí komise. Středisko NAC spolupracuje s komisí při uplatňování správních sankcí v případech, kdy je zjištěno, že nebylo předloženo prohlášení o střetu zájmů, a při zkoumání materiálů, které mu komise zaslala s cílem zahájit vyšetřování nesrovnalostí mezi příjmem a vlastněným majetkem. Očekává se, že Moldavská republika zřídí záznamy o ověřování střetu zájmů a o majetkových přiznáních a uplatněných sankcích.

Dne 14. března 2003 byl zahájen přezkum kategorií osob, které mají trestní imunitu, s cílem změnit trestní řád. Návrh zákona o přezkumu imunit v rámci trestního stíhání byl připraven úřadem generálního prokurátora a předložen ke koordinaci v rámci agentur a mezi nimi. Úřad generálního prokurátora společně s ústavem pro trestní reformu provádí studii zaměřenou na pravidla odpovědnosti prokurátorů včetně kárné odpovědnosti a zrušení jejich obecné imunity. Dne 16. října 2013 vláda schválila dva nové protikorupční zákony – první prodlužuje promlčecí lhůty pro stíhání soudců, kteří spáchali těžký zločin, a zakazuje komunikaci mezi soudci a stranami soudního řízení, aby byla zaručena nestrannost. Návrh zákona rovněž zpřísňuje odpovědnost za nezákonné obohacování, prodlužuje zákaz držení pozic ve veřejném sektoru, obsahuje ustanovení o zabavení majetku, pokutách a odnětí svobody. Návrh druhého zákona o odměnách soudců zvyšuje platy soudců na úroveň tří až pětinasobku průměrného platu.

2.3.1.6. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Předcházet korupci na všech úrovních a ve všech oblastech a bojovat proti ní.*

Viz kritérium VLAP výše.

- *Provést protikorupční opatření jako prioritu ve všech oblastech, jakož i ve vztahu k širším aspektům právního státu. Vnitrostátní orgány by měly mít schopnost bojovat proti korupci na všech úrovních – ústřední, regionální, místní a odvětvové, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost prosazování práva a celním orgánům.*

Ministerstvo vnitra v březnu 2013 zřídilo Útvar pro vnitřní bezpečnost a boj proti korupci. Tento útvar je samostatným orgánem při ministerstvu vnitra, vede zvláštní vyšetřování a má dostatečnou kapacitu k boji proti korupci a k jejímu sledování jak na centrální, tak na místní úrovni. Počet zaměstnanců vzrostl v roce 2013 z 18 na 111. Vláda navíc přijala návrh zákona o prověření profesní bezúhonnosti policistů a nyní jej projednává parlament. Tento zákon stanoví postup, metodiku, prostředky a způsoby prověřování profesní bezúhonnosti policie včetně způsobů identifikace, posuzování a odstranění slabých míst a rizika korupce nebo jiných případů protiprávního jednání. V současnosti se připravuje návrh dohody o spolupráci ministerstva vnitra a Národního střediska pro boj proti korupci.

Stížnosti na korupci zkoumá Útvar pro vnitřní bezpečnost a boj proti korupci nepřetržitě, což mu umožňuje, aby ihned zasahoval na místě, a to i o víkendech, čímž se zvyšuje účinnost prevence a je možné sledovat zvládání rizik. Za známku účinnosti této politiky lze považovat skutečnost, že během prvních šesti měsíců roku 2013 byla za různé delikty uložena kárná opatření 233 zaměstnancům ministerstva vnitra, během prvních šesti měsíců roku 2012 byla kárná opatření uložena 424 zaměstnancům.

2.3.1.7. Kritérium VLAP – prevence praní peněz a financování terorismu

- **Zavést právní předpisy a strategii pro prevenci praní peněz a financování terorismu, zavést příslušné právní předpisy upravující konfiskaci majetku zločinců (včetně ustanovení o přeshraničních aspektech)**

Dne 6. června 2013 parlament schválil národní strategii pro prevenci praní peněz a financování terorismu a boj proti nim na období let 2013–2017 a akční plán, podle nějž má být tato pětiletá strategie prováděna, aby bylo možno vyvinout účinný vnitrostátní režim pro boj proti praní peněz / financování terorismu (AML/CFT). Tento akční plán vymezuje opatření, která je třeba přijmout, lhůty, odpovědné orgány a sledovací ukazatele. Moldavská republika se rovněž snaží splnit normy BPP/BFT vymezené Finančním akčním výborem (FATF) a doporučení formulovaná ve 4. hodnotící zprávě z prosince 2012, kterou vypracoval Výbor expertů Rady Evropy pro hodnocení opatření proti praní peněz (MONEYVAL).

Moldavská republika uvedla, že v roce 2013 již bylo v plném rozsahu provedeno sedm opatření akčního plánu a další čtyři opatření se provádějí. Moldavská republika je vybízena, aby pokračovala s prováděním akčního plánu, a vzhledem k tomu, že strategie a akční plán stále odkazují na doporučení výboru FATF 40+9 z roku 2003, aby aktualizovala své zákony a předpisy týkající se režimu AML/CFT s přihlédnutím k revidovaným doporučením, která přijal výbor FATF v únoru 2012. Při sledování pokroku by navíc měla Moldavská republika kromě kvantitativních hledisek zohlednit také hlediska kvalitativní.

Pokud jde o legislativní opatření, Moldavská republika připravila mimo jiné návrh zákona, který se zabývá sankcemi za porušení předpisů ze strany vykazujících subjektů a sankčními pravomocemi, a to s cílem splnit doporučení č. 17 výboru FATF. Tyto návrhy změn čl. 291 zákona o přestupcích podle všeho pokrývají všechny možné případy porušení povinností stanovených zákonem o režimu AML/CFT. V současné době přetrvávají určité nedostatky v sankčním režimu AML/CFT, a to kvůli omezenému seznamu případů porušení pravidel, které mohou být základem pro sankce, a kvůli nedostatečné jasnosti v otázce, který dohlížející orgán může sankční pravomoci vykonávat. Moldavská republika se tudíž vybízí, aby navržené změny co nejdříve uzákonila.

V souvislosti se závazky podle budoucí dohody o přidružení musí Moldavská republika zaručit postupné uplatňování pravidel EU pro volný pohyb kapitálu³¹, s čímž také souvisí liberalizace devizových operací týkajících se dovozu a vývozu. To bude znamenat zrušení stávajících omezení dovozu a vývozu cizí měny.

Podle Moldavské republiky zahrnovala prováděcí opatření, která byla přijata s cílem zaručit účinné uplatňování zákonů a předpisů týkajících se režimu AML/CFT, tyto úkony: v období od ledna do srpna 2013 byly přímo na místě provedeny kontroly z moci úřední ve 235 směnárnách, u 48 profesionálních účastníků nebankovního finančního trhu a u 7 bankovních ústavů. Byly zjištěny tyto hlavní případy porušení: částečné provádění či neprovádění institucionálních programů pro prevenci praní peněz a boj proti němu a nevykázání podezřelých hotovostních transakcí. V roce 2013 předložil Úřad pro prevenci praní peněz a boj proti němu orgánům činným v trestním řízení v rámci úřadu prokurátora pro boj proti korupci a středisku NAC 37 informačních zpráv. Na jejich základě bylo otevřeno 20 trestněprávních případů, 15 z nich se týkalo trestných činů souvisejících s praním peněz.

³¹ Příloha 1 směrnice Rady ze dne 24. června 1988, kterou se provádí článek 67 Smlouvy (88/361/EHS).

2.3.1.8. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *S orgány Moldavska je nutné dohodnout postupy pro konfiskaci majetku, aby bylo možno získat zpět odcizený majetek nebo zisk z něho plynoucí a snížit finanční sílu skupin organizované trestné činnosti, a tím je snadněji zlikvidovat.*

Moldavská republika informovala, že je v současné době připravován zákon o změně a doplnění článků 243 a 106 trestního zákoníku a článku 206 trestního řádu s cílem posílit preventivní opatření a optimalizovat pravidla zabavování majetku, který má být do konce roku předložen ke schválení parlamentu.

Pokud jde o zabavování majetku, podle Moldavské republiky vydaly soudy prvního stupně v období od ledna do července 2013 devět rozsudků, jimiž bylo zabaveno zboží/příjmy, které byly použity při trestné činnosti nebo z trestných činů vznikly, a toto zboží/příjmy byly převedeny na stát. V sedmi případech pašování v obzvláště velkém měřítku a dvou případech krádeže s přitěžujícími okolnostmi dosáhla celková hodnota zabaveného zboží 1 984 047 MDL. Ve stejném období odvolací soud vydal devět rozhodnutí, u nichž dosáhla konečná hodnota zabaveného zboží 688 309 MDL.

2.3.1.9. Kritérium VLAP – provádění protidrogové politiky

- **Provádění národní protidrogové strategie a souvisejícího akčního plánu, zpřístupnění informací o zabavených drogách a dotčených osobách na hraničních přechodech; další prohloubení spolupráce a výměny informací s mezinárodními orgány příslušnými pro drogovou problematiku**

V návaznosti na reformu ministerstva vnitra (viz výše blok 3 / téma 1, kritérium VLAP) byl v březnu 2013 reorganizován protidrogový útvar generálního policejního inspektorátu. Současně byly vytvořeny regionální protidrogové úřady v severních a jižních regionech země a dvě dodatečná oddělení protidrogového útvaru: sekce pro boj proti nedovolenému oběhu psychotropních látek a prekurzorů a oddělení pro analýzu a plánování. Počet zaměstnanců protidrogového útvaru vzrostl na 27. V roce 2013 byla nadále organizována školení zaměstnanců, kteří se podílejí na protidrogových činnostech, jakož i činnosti v oblasti zvyšování povědomí. Rozpočet ministerstva na rok 2014 obsahuje částku 30 milionů MDL na pořízení zvláštních prostředků k boji proti drogám.

V roce 2013 se soudy zabývaly 609 trestněprávními případy, které souvisely s omamnými látkami (ve srovnání s 865 případy za stejné období roku 2012). Na základě odhalených trestných činů v daném období bylo zabaveno 85 kg omamných látek (v roce 2012: 171 kg), z tohoto množství tvořila marihuana 62 kg (v roce 2012: 78 kg), dále 116 795 rostlin konopí (v roce 2012: 136 491) a 17 971 rostlin máku (v roce 2012: 10 598). Pokles počtu trestněprávních případů souvisejících s drogami, které byly předloženy soudu, je způsoben dekriminalizací určitých trestných činů souvisejících s drogami a tím, že se policie při zabavování zaměřila na případy na vysoké úrovni. V roce 2013 bylo uspořádáno několik zvláštních operací: „Opium-Poppy“ (opium–mák; MAC) – boj proti domácímu pěstování marihuany, a „OVIDIU“ – boj proti pašování drog, narkotik a prekurzorů na hranici mezi Moldavskou republikou a Ukrajinou pod vedením mise EUBAM.

Nadále probíhala spolupráce a výměna informací s příslušnými mezinárodními subjekty včetně Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) a skupiny Pompidou v rámci Rady Evropy.

Byla dále rozvíjena partnerství s občanskou společností i s mezinárodními organizacemi, do protidrogových činností a léčby byly hlouběji zapojeny nevládní organizace. Dne 2. července 2013 bylo podepsáno memorandum o spolupráci mezi GPI, ministerstvem vnitra a nevládní organizací s názvem Unie pro prevenci HIV a omezování způsobené škody (UOHR). Činnosti v oblasti omezování škod v Moldavské republice nadále financovala i Sorosova nadace. Skupina Pompidou společně s nevládní organizací „Inovační projekty ve vězeních“ uspořádala pro zaměstnance protidrogového útvaru školení, které se zabývalo léčbou uživatelů drog v policejní vazbě a omezováním škod.

- **Provádění příslušných úmluv OSN a Rady Evropy, jakož i doporučení skupiny GRECO ve výše uvedených oblastech**

Moldavská republika zahájila národní proces vyplňování obecného a tematického dotazníku k provádění úmluvy z Lanzarote. Dotazník by měl být předložen výboru pro úmluvu z Lanzarote v lednu 2014.

V roce 2013 Moldavská republika pravidelně informovala skupinu GRECO o nejnovějším vývoji v oblasti prevence korupce a boje proti ní a o hlavních výsledcích reformy střediska NAC. Moldavská republika mezitím v plném rozsahu provedla doporučení skupiny GRECO určená pro druhý cyklus hodnocení. Na 59. plenárním zasedání skupiny GRECO, které se konalo ve dnech 18. až 22. března 2013, byla v rámci třetího kola hodnocení prováděných skupinou GRECO projednávána a přijata zpráva o Moldavské republice. Tato zpráva byla zveřejněna dne 4. dubna 2013. Příští zpráva skupiny GRECO o Moldavské republice bude zveřejněna do září 2014.

Ústřední volební komise zřídila pracovní skupinu pro přezkum a změny právních předpisů o financování politických stran a volebních kampaní, aby zaručila provádění doporučení skupiny GRECO. Dne 19. června 2013 návrh zákona schválila vláda a v říjnu 2013 jej schválil parlament. Nový postup financování politických stran se začne uplatňovat v roce 2017.

2.3.2. *Blok 3 / téma 2 – justiční spolupráce v trestních věcech*

2.3.2.1. Kritéria VLAP

- **Provedení mezinárodní úmluv týkajících se justiční spolupráce v trestních věcech (zejména Úmluv rady Evropy)**

Moldavské orgány se nadále zabývaly různými formami mezinárodní spolupráce v trestních věcech. Moldavská republika dne 8. srpna 2013 ratifikovala Druhý dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o vzájemné právní pomoci ve věcech trestních, který byl podepsán dne 8. listopadu 2001. Pokud jde o provádění legislativního rámce včetně úmluv Rady Evropy o trestních věcech, jak ústřední orgány, tak úřad generálního prokurátora (dále jen „ÚGP“) a ministerstvo spravedlnosti pokračovaly ve zpracovávání značného počtu případů se třetími zeměmi, s členskými státy EU, ale především s jinými třetími zeměmi.

Během prvních tří čtvrtletí roku 2013 se úřad generálního prokurátora zabýval těmito případy (globální údaje):

- **vydávání:** 180 odeslaných žádostí a 14 došlých žádostí. Byla zamítnuta pouze jediná došlá žádost, jelikož dotčená osoba měla moldavské občanství,

- **žádosti o právní pomoc:** 250 odeslaných žádostí a 420 došlých žádostí. Bylo zamítnuto 32 **došlých** žádostí, především z procesních důvodů (přenos neproběhl prostřednictvím ústředních orgánů),
- **trestní řízení:** 17 odeslaných žádostí o přenesení případů a 19 došlých žádostí o převzetí případů.

Během prvních tří čtvrtletí roku 2013 se ministerstvo spravedlnosti zabývalo těmito případy (souhrnné údaje):

- **vydávání:** 73 odeslaných žádostí a 2 došlé žádosti,
- **žádosti o právní pomoc:** 8 odeslaných žádostí a 238 došlých žádostí,
- **trestní řízení:** 0 odeslaných žádostí o přenesení případů a 3 došlé žádosti o převzetí případů,
- kromě toho se ministerstvo spravedlnosti na základě zvláštní pravomoci zabývalo 17 žádostmi o **výkon rozsudků v trestních věcech, z toho 9 odeslanými, 8 došlými, a 73 žádostmi o předání odsouzených osob,**
- v rámci odpovědnosti ministerstva spravedlnosti nebyla zamítnuta žádná žádost týkající se jakéhokoli typu případu.

Počínaje červencem 2013 v případě úřadu generálního prokurátora a dubnem 2013 v případě ministerstva spravedlnosti se zlepšily statistické údaje o justiční spolupráci v trestních věcech – obě instituce podávají každý měsíc zprávy a používají společný seznam parametrů včetně kritérií, jako jsou žádající stát a stát, jemuž je žádost určena, kategorie trestného činu a čas výkonu.

Pokud jde o školení, v zájmu harmonizace metodiky vyřizování žádostí o justiční spolupráci v trestních věcech / vzájemné právní pomoci byla v prosinci 2012 rozeslána teritoriálním a specializovaným prokurátorům, soudcům a jiným donucovacím orgánům Příručka k mezinárodní právní pomoci pro soudce a prokurátory. Prokurátoři i soudci se zúčastnili školení a seminářů na mezinárodní i vnitrostátní úrovni včetně několika školení a seminářů uspořádaných Národním institutem spravedlnosti.

- **Vysoká efektivita justiční spolupráce soudců a prokurátorů s členskými státy EU v trestních věcech**

Orgány Moldavské republiky nadále zajišťovaly efektivní spolupráci s příslušnými orgány členských států EU. Pokud jde o spolupráci s členskými státy, jak úřad generálního prokurátora, tak ministerstvo spravedlnosti pokračovaly se zpracováváním významného počtu případů, což platí zejména pro úřad generálního prokurátora.

V letech 2009–2013 se převážná většina případů, jimiž se zabýval úřad generálního prokurátora, týkala Rumunska, Itálie, Bulharska, Maďarska, České republiky, Německa, Rakouska, Belgie, Polska, Slovinska a v menší míře Nizozemska, Francie, Řecka, Španělska, Lotyšska, Litvy, Estonska a Irska.

Během prvních tří čtvrtletí roku 2013 se úřad generálního prokurátora zabýval těmito případy (s členskými státy EU):

- **vydávání:** 6 odeslaných žádostí a 1 došlá žádost. Žádný případ vydání nebyl zamítnut. Mezi členské státy EU, jichž se týkala většina vyřizovaných případů, patřily Rakousko, Bulharsko, Francie, Německo, Itálie a Rumunsko,
- **žádosti o právní pomoc:** 124 odeslaných žádostí a 147 došlých žádostí. Byly zamítnuty 3 došlé žádosti, především z procesních důvodů (přenos neproběhl prostřednictvím ústředních orgánů). Mezi členské státy, jichž se týkala většina vyřizovaných případů, patřily Rumunsko, Německo, Itálie, Maďarsko, Rakousko a Bulharsko,
- **trestní řízení:** 2 odeslané žádosti o přenesení případů a 10 došlých žádostí o převzetí případů. Mezi členské státy, jichž se týkala většina vyřizovaných případů, patřily Itálie, Slovinsko, Bulharsko a Česká republika.

V letech 2012–2013 se převážná většina případů, jimiž se zabývalo ministerstvo spravedlnosti, týkala Rumunska, Portugalska, Maďarska, Bulharska, České republiky a v menší míře Itálie, Německa, Polska a Řecka.

Během prvních tří čtvrtletí roku 2013 se ministerstvo spravedlnosti zabývalo těmito případy (s členskými státy EU):

- **vydávání:** 6 odeslaných žádostí a 1 došlá žádost. Mezi členské státy EU, jichž se týkala většina vyřizovaných případů, patřily Itálie, Polsko a Irsko,
- **žádosti o právní pomoc:** 1 odeslaná žádost a 140 došlých žádostí. Mezi členské státy EU, jichž se týkala většina vyřizovaných případů, patřily Rumunsko, Portugalsko a Maďarsko,
- **trestní řízení:** žádné odeslané žádosti o přenesení případů a žádné došlé žádosti o převzetí případů,
- kromě toho se ministerstvo spravedlnosti na základě zvláštní pravomoci zabývalo 9 žádostmi o **výkon rozsudků v trestních věcech**. Mezi členské státy EU, jichž se týkala většina vyřizovaných případů, patřily Rumunsko a Portugalsko. Ministerstvo spravedlnosti se také zabývalo 8 žádostmi o **předání odsouzených osob**, ty se týkaly těchto členských států EU: Německa, České republiky, Španělska, Rumunska, Rakouska, Belgie, Itálie.

- **Uzavření dohody o operativní spolupráci s Eurojustem**

Po úspěšných jednáních předložil Eurojust Moldavské republice v říjnu 2013 znění návrhu dohody o spolupráci, moldavské orgány s tímto textem souhlasily. Eurojust a Rada přijímají v souladu s rozhodnutím o Eurojustu další kroky v postupu, který směřuje k podpisu dohody. Eurojust zařadí dohodu do programu společného kontrolního orgánu (JSB) na listopad 2013, a jakmile obdrží kladné stanovisko, bude dohoda zařazena do programu kolegia Eurojustu. Poté bude předložena ke schválení Radě v souladu s čl. 26a odst. 2 rozhodnutí o Eurojustu.

V této souvislosti je třeba uvést, že moldavská vláda v září schválila návrh zákona o prohlášení k Úmluvě o ochraně osob, pokud jde o automatizované zpracování osobních údajů. Zákon byl předán k přijetí parlamentu v listopadu 2013 (viz níže blok 3 / téma 4, kritérium VLAP).

2.3.2.2. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Posílit soudní systém, včetně justiční spolupráce v trestních věcech, zejména pokud jde o vzájemnou právní pomoc.*

Je prováděna strategie reformy soudnictví pro období let 2011–2016 a její akční plán, který byla přijat v roce 2012. V souvislosti s reformou soudnictví byly v letech 2012 a 2013 přijaty důležité legislativní balíčky. V únoru 2013 vydalo ministerstvo spravedlnosti první výroční zprávu o provádění strategie³²: bylo dokončeno 87 ze 157 akcí, které měly být provedeny do konce roku 2012 (56 %), 49 akcí bylo dokončeno zčásti (31 %) a 21 akcí dokončeno nebylo (13 %). Pracovní skupina v současné době připravuje návrh zákona, který zavádí podstatné změny do zákona o úřadu prokurátora z roku 2008, v listopadu 2013 o něm mají proběhnout veřejné debaty.

Od roku 2013 jsou náklady na provádění akčního plánu začleněny do střednědobých rozpočtových rámců na období let 2013–2015 a 2014–2016. Roční rozpočet na rok 2014 pro sektor soudnictví, který pokrývá všechny individuální rozpočty zúčastněných stran zapojených do procesu, vzrostl ve srovnání s rokem 2013 o 59,6 %. Finanční dohoda mezi EU a Moldavskou republikou, která byla podepsána dne 14. června 2013, stanoví finanční příspěvek ve výši 60 000 000 EUR na podporu reformy soudnictví tímto způsobem: 58 200 000 EUR rozpočtové podpory a 1 800 000 EUR doplňující podpory.

2.3.3. Blok 3 / téma 3 – spolupráce v oblasti prosazování práva

2.3.3.1. Kritéria VLAP

- **Vysoká úroveň operativních a zvláštních vyšetřovacích kapacit donucovacích orgánů a jejich důsledné a efektivní využívání k řešení přeshraniční trestné činnosti**

Úředníci ministerstva vnitra, kteří vedou zvláštní vyšetřování, plně spolupracují s úřadem generálního prokurátora na úrovni ministerstva i na úrovni procesní. Dne 7. srpna 2013 se konalo pracovní setkání zástupců generálního policejního inspektorátu a úřadu generálního prokurátora, na němž se zástupci zabývali výzvami a nedostatky při provádění zvláštních vyšetřování a rovněž vydali určitá doporučení. V květnu 2013 uspořádal Národní institut spravedlnosti ve spolupráci s úřadem generálního prokurátora dva semináře, „Zvláštní vyšetřovací činnost“ a „Důvody a postup povolení zvláštních vyšetřovacích opatření“.

V roce 2013 darovala německá vláda moldavským orgánům nové vybavení – digitální fotoaparáty a zvláštní soubor nástrojů pro vyšetřování v místě trestného činu. Další potřeby budou pokryty ze státního rozpočtu a z komplexního programu pro budování institucí na rok 2011 v rámci evropského nástroje sousedství a partnerství (viz kritérium VLAP na straně 14 této zprávy). V červnu 2013 byla za účasti rakouských odborníků na genetiku v soudnictví prostřednictvím technické pomoci a výměny informací (TAIEX) uspořádána mise zaměřená na zákon o využívání DNA při vyšetřování a soudním řízení. V návaznosti na odbornou misi se v září a říjnu 2013 uskutečnila studijní návštěva Rakouska, které se zúčastnili tři členové pracovní skupiny, aby si osvojili evropské osvědčené postupy při využívání DNA v rámci vyšetřování a soudního řízení.

³² http://justice.gov.md/public/files/RAPORT_implementare_PAI_SRSJ_eng_red.04.03.13.pdf

V roce 2013 provedla speciální subdivize ministerstva vnitra za využití zvláštní vyšetřovací kapacity několik operací na vysoké úrovni v rámci boje proti přeshraniční trestné činnosti. Byla zdokumentována trestná činnost dvou *Vorů* (vysoce postavených příslušníků organizovaného zločinu), kteří vystupovali pod přezdívkami „Číňan“ a „Patron“, a v srpnu a září 2013 byli zatčeni na základě spolupráce a společných operací s italskými a rumunskými donucovacími orgány. Itálie a Rumunsko zkoumají moldavské žádosti o vydání.

- **Vysoká efektivita spolupráce v oblasti prosazování práva mezi příslušnými vnitrostátními orgány – zejména pohraniční stráží, policií a celníky –, jakož i spolupráce se soudními orgány**

Dne 3. července 2013 byla podepsána dohoda o dvoustranné spolupráci mezi sborem pohraniční policie a generálním policejním inspektorátem s cílem posílit spolupráci při zajišťování, udržování a obnově veřejného pořádku a bezpečnosti. Dohoda posiluje vzájemnou pomoc při odhalování a vyšetřování trestných činů a přestupků, k nimž dochází v rámci pravomocí institucí, a při organizaci společných kontrol a operací, např. sledovaných zásilek. Navíc budou zřízeny společné pracovní skupiny a společné mobilní týmy, aby organizovaly a prováděly zvláštní analýzy rizik týkajících se veřejného pořádku a bezpečnosti na vnitrostátní a regionální úrovni.

Národní rada pro koordinaci činností k předcházení organizované trestné činnosti a boji proti ní na svém prvním zasedání dne 4. března 2013 rozhodla, že ve střednědobém výhledu zřídí společnou databázi činností skupin a zločineckých organizací, zřídí specializovaný národní subjekt, který bude soustavně sledovat provádění příslušných právních předpisů, a bude provádět výzkum různých forem a trendů organizované trestné činnosti a navrhnout řešení. Rada rovněž rozhodla, že ministerstvo vnitra a ministerstvo školství společně zahájí projekt, jehož cílem bude navrhnout vzdělávací materiály o nebezpečí, rizicích a hrozbě organizované trestné činnosti a jejích nepříznivých dopadech.

- **Posílení dvoustranných a vícestranných dohod o operativní spolupráci v oblasti prosazování práva, mimo jiné včasným sdílením příslušných informací s příslušnými donucovacími orgány v členských státech EU**

Nově zřízené Středisko pro mezinárodní policejní spolupráci (IPCC) rozvíjí spolupráci moldavských donucovacích orgánů s obdobnými orgány v členských státech EU, členských státech SELEC, PCCSEE, GUAM a s účastníky projektů jednotek pro koordinaci mezinárodního vymáhání práva (ILECU) v zemích západního Balkánu, jakož i ICPO-Interpolu a Europolu. Středisko se řídí zásadou „jednou dovnitř / jednou ven“, která zamezuje zdvojení informací o příjmu, přezkoumání a remitencích poskytovaných žadateli. V roce 2013 bylo přezkoumáno 2826 materiálů obdržených prostřednictvím kanálů SELEC a GUAM (1795 s donucovacími orgány Moldavské republiky, 693 se společným kontaktním střediskem v Galaci, 259 s ostatními členskými státy a pozorovateli střediska SELEC a 79 se státy GUAM). Bylo přezkoumáno 1428 žádostí a došlo k výměně 1398 odpovědí k různým případům přeshraniční trestné činnosti³³.

Na druhém zasedání vedoucích představitelů jednotek ILECU, které se konalo ve dnech 9. až 12. července 2013, Moldavská republika podpořila rozšíření sítě ILECU na boj proti

³³ 587 se týkalo kontroly osob, 91 se týkalo kontroly vozidel, 11 se týkalo obchodování s omamnými látkami, 392 se týkalo osobních prohlídek, 14 se týkalo ověřování společností, 18 se týkalo organizovaných zločineckých skupin, 143 se týkalo jiných typů deliktů, 16 se týkalo právní pomoci a 24 se týkalo obchodu s drogami a tabákem.

mezinárodní organizované trestné činnosti. Moldavská republika se účastní regionálního projektu s názvem „Posílení právních zásad v jihovýchodní Evropě a řádná správa věcí veřejných“, který zahájil rakouský kriminální úřad. Rovněž se zúčastnila operace „Černý Poseidon“³⁴, kterou v období od 15. května do 15. června 2013 pořádal generální sekretariát Interpolu. Jednalo se o zdlouhavou operaci ve východní Evropě, která se soustředila na boj proti nadnárodním organizovaným zločineckým skupinám, které provozují trestnou činnost, při níž dochází k porušování práv duševního vlastnictví.

- **Uzavření dohody o operativní spolupráci s Europolem**

Do Europolu byl přidělen styčný úředník Moldavské republiky, který koordinuje všechny trestněprávní případy a vyšetřování ve společném zájmu, a svoji práci zahájil dne 23. července 2013. Jde o pozoruhodný úspěch a výjimku, která byla v případě Moldavské republiky učiněna před uzavřením dohody o operativní spolupráci. V současnosti probíhá jednání o návrhu memoranda o porozumění mezi Moldavskou republikou a Europolem, které se týká vytvoření bezpečné komunikační linky, a je plánována studijní návštěva odborníků Moldavské republiky v Europolu včetně EC3.

V červenci 2013 zaslala Moldavská republika odpovědi na dodatečné dotazníky Europolu k legislativnímu rámci Moldavské republiky pro ochranu údajů. Ve dnech 28. – 31. října navštívili zástupci oddělení Europolu pro právní záležitosti a ochranu údajů vnitrostátní příslušné orgány a orgán pro dohled nad ochranou údajů Moldavské republiky. Správní radě Europolu, která se seje na dalším zasedání ve dnech 3. – 4. prosince, by měla být předložena zpráva o ochraně údajů, která doplní všechny nezbytné technické kroky. Poté bude zpráva předána ke schválení společnému kontrolnímu orgánu. Následně budou v nadcházejících týdnech provedeny závěrečné kroky, které dohodu o operativní spolupráci zformalizují.

2.3.3.2. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Spolupráce mezi moldavskými orgány a orgány členských států by měla být posílena, včetně sdílení informací s Europolem.*

Viz blok 3 / téma 3 – kritéria VLAP. Moldavská republika se v rámci střediska SELEC zúčastnila těchto činností: 10. zasedání pracovní skupiny pro trestné činy týkající se dopravy (10. dubna 2013), Bukurešť, Rumunsko; 3. zasedání pracovní skupiny pro environmentální trestné činy a bezpečnost kontejnerů (24. až 25. dubna 2013), Bukurešť, Rumunsko; pracovní skupiny pro boj proti obchodování s omamnými látkami (21. až 22. května 2013), Bukurešť, Rumunsko; 6. zasedání rady střediska SELEC (28. května 2013), Bukurešť, Rumunsko; 13. zasedání pracovní skupiny pro boj proti trestné činnosti týkající se podvodů a pašování (6. června 2013), Bukurešť, Rumunsko; zasedání skupiny odborníků k přípravě analytické zprávy o hrozbě organizované trestné činnosti v jihovýchodní Evropě za rok 2013 (26. června 2013), Bukurešť, Rumunsko, a operace „TROJSKÝ KŮŇ III“ zaměřené na boj proti padělanému zboží a ochranu práv duševního vlastnictví (11. až 22. března 2013).

- *Spolupráce mezi moldavskými orgány a jejich protějšky v členských státech EU v oblasti ochrany a pomoci by měla být posílena, včetně identifikace a předání obětí obchodu s lidmi a jejich bezpečného návratu.*

³⁴ Na území Moldavské republiky došlo v rámci operace k 19 zásahům (na letišti, hraničních přechodech, na tržištích atd.), při nichž bylo odhaleno porušování práv duševního vlastnictví. Závěrečné výsledky dosud nebyly zveřejněny.

V dubnu 2013 bylo dosaženo dohody o připojení Střediska pro boj proti obchodování s lidmi k databázi Interpolu s informacemi o boji proti obchodování s lidmi. Dodatečně byla s pomocí Interpolu nastolena spolupráce se Spojenými arabskými emiráty při boji proti obchodování s lidmi, byla také zřízena kontaktní místa a jmenování styční úředníci.

Během prvních sedmi měsíců roku 2013 se 31 policejních úředníků ze střediska pro boj proti obchodování s lidmi a z regionálních úřadů pro boj proti obchodování s lidmi zúčastnilo 10 školicích seminářů, které trvaly dohromady 384 hodin. Zaměstnanci se opírali o informace o osvědčených postupech, které sdílely Rumunsko, Rakousko, Belgie a Litva a které se týkaly organizace a provozování informačních systémů na podporu aktivního vyšetřování trestné činnosti.

Pokračovalo provádění strategie pro národní referenční systém (NRS) ze dne 5. prosince 2012. Víceoborové týmy, které mají koordinovat operace NRS v místních orgánech veřejné správy, jsou plně funkční.

- *Měla by se rozvinout pravidelná posuzování hrozeb a výměna informací o závažné trestné činnosti pod záštitou Europolu, případně s podporou kanálů Interpolu. Měly by se shromažďovat srovnávací údaje o trestné činnosti podle společně definovaných ukazatelů.*

Viz blok 3 / téma 3 – kritéria VLAP.

Středisko pro mezinárodní policejní spolupráci má přístup k databázím Interpolu používaným donucovacími orgány Moldavské republiky: databázi odcizených/ztracených cestovních dokladů (SLTD); databázi odcizených motorových vozidel (SMV); databázi mezinárodně hledaných osob; databázi odcizených správních dokladů (SAD); a databázi fotografií sexuálně vykořisťovaných dětí (ICSEDB). Přístup je omezen, má jej pouze generální sekretariát.

V první polovině roku 2013 zpracovala národní ústředna Interpolu 14 350 dokumentů: 6 733 došlých a 7 617 odeslaných. Na žádost teritoriálních subdivizí bylo 189 osob nahlášeno k mezinárodnímu pátrání (125 osob za účelem zatčení a vydání, 49 osob, u nichž mělo být zjištěno, kde se nacházejí, 4 hledané osoby cizí státní příslušnosti a 11 pohřešovaných osob). Na základě žádostí o mezinárodní pátrání obdrženy od příslušných orgánů bylo zatčeno 40 osob a 16 osob bylo vydáno z členských států Interpolu (8 z Itálie, po 1 osobě z Bulharska, Portugalska, Belgie, Španělska, Albánie, Rakouska, České republiky a Maďarska).

- *Měly by se posílit výměny osvědčených postupů a odborná školení donucovacích orgánů.*

Viz blok 3 / téma 3 – kritéria VLAP.

2.3.4. Blok 3 / téma 4 – ochrana údajů

- **Provádění právních předpisů na ochranu osobních údajů; zajištění účinného fungování nezávislého orgánu pro dohled nad ochranou údajů, a to také prostřednictvím přidělení potřebných finančních a lidských zdrojů**

Moldavská republika byla v roce 2013 velmi aktivní při další konsolidaci legislativního a politického rámce, přičemž zohlednila také vývoj evropského regulačního rámce. Vláda dne 4. září 2013 schválila návrh zákona o prohlášení k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, a předložila jej k přijetí parlamentu (viz rovněž výše v bloku 3 / tématu 2). Nad rámec kritérií VLAP parlament v říjnu 2013 přijal strategii pro

ochranu údajů na období let 2013–2018 a akční plán pro její provádění. Národní středisko pro ochranu osobních údajů (středisko) navíc vypracovalo pokyny ke zpracování osobních údajů v policejním sektoru a v procesu voleb. Přípravují se pokyny pro odvětví zdravotnictví a vzdělávání a pro bankovní sektor. V parlamentu se diskutuje o návrhu zákona o změnách zákona o elektronických komunikačních prostředcích, který by měl být přijat v listopadu.

Středisko bylo nadále aktivní v řadě oblastí:

Období	Počet konzultací k návrhu právního předpisu	Počet přezkoumaných žádostí	Počet akcí na zvyšování povědomí veřejnosti	Účast v soudním řízení	Počet vykonaných kontrol	Počet trestních řízení / řízení u správních soudů zahájených střediskem
rok 2011	35	90	63	0	46	0
rok 2012	41	214	85	35	82	4/6
rok 2013 (1.1.–30.6.)	27	171	70	23	71	9/0

Pokud jde konkrétně o zpracování osobních údajů donucovacími orgány, vyvíjejí se zvláštní pokyny. V první polovině roku 2013 vydal Nejvyšší soud 6 rozhodnutí v návaznosti na odvolání, která byla zahájena střediskem, v nichž objasnil postupy pro klasifikaci informací o zpracování osobních údajů donucovacími orgány.

Středisko nadále aktivně zvyšovalo povědomí o otázkách ochrany údajů včetně elektronické komunikace. Pokud jde konkrétně o elektronickou komunikaci, zástupci střediska se pravidelně účastnili a účastní mediálních programů zabývajících se touto problematikou. Středisko rovněž poskytuje konzultace při navrhování právních předpisů, které se vztahují na otázky týkající se ochrany osobních údajů při elektronické komunikaci. Kromě toho jsou na webových stránkách střediska k dispozici veškeré informace o povědomí veřejnosti.

Středisko je řádně zajištěno finančními zdroji, rozpočet na rok 2013 činí 2 975 300 MDL a má k dispozici celkem 21 stálých pracovních míst, z nichž 19 je obsazeno. V zájmu posílení jeho logistické kapacity byl kontrolní tým střediska letos vybaven dopravními prostředky a technickým vybavením pro dokumentování přestupků a pro ověřování, zda kontroloři při zpracování osobních údajů v rámci informačních systémů dodržují požadavky na bezpečnost těchto údajů. Byla zorganizována další školení: pracovníci střediska vykonali 3 studijní návštěvy zaměřené na technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX), a to: ve Švédsku v oblasti vzdělávání a shromažďování osobních údajů o nezletilých, v České republice v souvislosti s ochranou osobních údajů v tisku, vizuálních a audiovizuálních sdělovacích prostředcích a v Německu v souvislosti s ochranou údajů o zdravotním stavu.

Blok 3 – celkové hodnocení

Moldavská republika úspěšně provedla hlavní část reformy ministerstva vnitra a všechna jeho oddělení byla efektivně reorganizována a dosahují žádoucích výsledků. Nedílnou součástí operací je analýza zpravodajských informací a analýza rizik. V rostoucí intenzitě a míře jsou uplatňovány pravomoci zabavovat majetek. Zlepšily se databáze s informacemi o obchodování s lidmi a je zaručena sociální podpora obětí. Výrazně vzrostly platy všech úředníků, zejména těch, kteří pracují v oblasti boje proti korupci, což umožnilo splnit cíle týkající se počtu zaměstnanců. Dosud nebyl vypracován soupis trestů za korupci na vysoké úrovni, zároveň je třeba navrhnout nezávislejší postup jmenování vedoucího pracovníka střediska NAC. Nadále probíhala hladká soudní spolupráce v trestních věcech s členskými státy, byly také harmonizovány metody shromažďování statistických údajů. Eurojust

v současné době provádí další kroky, aby byla podepsána/uzavřena dohoda o spolupráci a aby mohla být do konce roku 2013 předložena Radě. Díky mezinárodní policejní spolupráci byla úspěšně vyšetřena řada případů a provedena řada operací, byl také vytvořen pevný základ pro prohloubení spolupráce s Ukrajinou. V nadcházejících měsících bude dokončena dohoda o operativní spolupráci s Europolem. Středisko pro ochranu údajů rozšířilo svoji působnost a nyní je již v plném provozu a soustavně poskytuje odbornou přípravu příslušným orgánům.

Nad rámec kritérií VLAP pro blok 3 je třeba uvést, že Moldavská republika provádí další kroky v reformě soudnictví, jakož i úřadu prokurátora, a to rovněž tím, že značně investuje do odborné přípravy soudců a prokurátorů.

Moldavská republika uspokojivým způsobem provedla akce požadované v doporučeních čtvrté zprávy o VLAP a současně nadále účinně provádí příslušné právní předpisy. Komise se domnívá, že **Moldavská republika splňuje kritéria druhé fáze stanovená v bloku 3.**

2.4. Blok 4: Vnější vztahy a základní práva

2.4.1. Kritéria VLAP

- **Zajistit, aby svoboda pohybu moldavských občanů a cizinců s legálním pobytem nebo osob bez státní příslušnosti v rámci Moldavské republiky nebyla neoprávněně omezována, a to ani opatřeními diskriminační povahy, jež diskriminují z kteréhokoli důvodu, např. na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, zdravotního stavu (včetně nákazy HIV/AIDS), jazyka, náboženství nebo přesvědčení, politického nebo jiného názoru, příslušnosti k národnostní menšině, na základě majetku, rodinné příslušnosti, postižení, věku nebo sexuální orientace**

Došlo k určitým omezením svobody pohybu moldavských občanů a cizích státních příslušníků s legálním pobytem nebo osob bez státní příslušnosti na území Moldavské republiky v souvislosti s postupem jejich registrace / zrušení registrace. Úřad pro migraci a azyl tato omezení postupně rušil tím, že otevřel šest teritoriálních úřadů podél správní hranice v Podněstří, a tím umožnil snadnější a konzistentnější registraci cizincům, kteří do země vstupují ve střední části společné hranice s Ukrajinou.

Pokračovalo provádění změn, které byly v roce 2012 zavedeny do zákona o HIV, zejména s cílem zaručit práva migrantů, uprchlíků a žadatelů o azyl, a to rozšířením prevence rizik a programů dobrovolného testování pro zranitelné skupiny, posílením lékařského sledování osob s HIV/AIDS (v osmi regionálních úřadech, včetně Podněstří, a ve vězeních) a zvýšením počtu zdravotnických míst, která jsou schopna poskytovat antiretrovirální léčbu (v současnosti tato střediska bezplatně ošetřují 1185 pacientů včetně pacientů v Podněstří). Kromě toho byl 10. října 2013 změněn přestupkový zákon a byly z něj odstraněny sankce ukládané cizincům v případě, že odmítnou podstoupit test na HIV/AIDS.

- **Plný, skutečný přístup k cestovním dokladům a dokladům totožnosti pro všechny moldavské občany, včetně žen, dětí, osob se zdravotním postižením, osob patřících k menšinám a jiných ohrožených skupin**

Jsou nadále prováděna zvláštní opatření, která mají usnadnit vydávání cestovních dokladů a dokladů totožnosti mladým lidem a sociálně zranitelným skupinám. Na základě výnosu vlády z 18. února 2013 mohou moldavští občané požádat o cestovní doklady a doklady

totožnosti v kterékoli územní subdivizi Registru CSIR bez ohledu na místo pobytu a jsou zajištěna zařízení pro osoby s postižením (mobilní dokumentační úřady, donáška do domu). Zkušební laboratoř Registru zároveň získala akreditaci ISO 17025, a může tak provádět zkoušky surovin, konečných materiálů a výrobků a identifikaci podle obličeje. V roce 2013 bylo provedeno devadesát devět zkoušek za účelem testování výrobků či identifikace podle obličeje.

Pokud jde o etnické menšiny, cílové skupiny aktivně využívají opatření, která mají provádět integrační politiku orgánů pro mnohonárodnostní moldavskou společnost (za prvních osm měsíců roku 2013 bylo etnickým menšinám vydáno přibližně 25 % všech vydaných cestovních dokladů a dokladů totožnosti). Moldavští občané s bydlištěm v Podněstří nadále žádali o moldavské cestovní doklady a doklady totožnosti v rámci zvláštních postupů pro určení totožnosti, které jsou vymezeny v rozhodnutí vlády č. 525 ze dne 11. července 2013 o provádění změn v zákoně o státní příslušnosti ze dne 2. června 2000. Ke konci července 2013 bylo těmto rezidentům vydáno 239 758 pasů. Kromě toho byla uspořádána dvoustranná setkání s příslušnými faktickými orgány „Podněstří“, aby bylo dosaženo pokroku v otázce jednotného národního identifikačního čísla, které se má používat v rodných listech, jež tyto faktické orgány vydávají.

- **Účinné provádění právních předpisů a politik proti diskriminaci, provádění příslušných nástrojů OSN a Rady Evropy**

Základním pilířem rámce pro potírání diskriminace je zákon o zajištění rovnosti ze dne 25. května 2012 a jeho prováděcí akty. Moldavské orgány se vážně zavázaly, že tento zákon provedou, což znovu potvrdily během dialogu o lidských právech mezi EU a Moldavskou republikou dne 16. dubna 2013. Zrychleným tempem probíhají programy odborné přípravy pro úředníky se soudní pravomocí, právníky, úředníky odpovědné za prosazování práva a veřejnost. S určitým zpožděním byla v červnu 2013 zřízena Rada pro otázky rovnosti, dne 23. července byl zvolen její předseda a dne 31. července 2013 byla rada ustavena s rozpočtem ve výši 1,8 milionu MDL (112 000 EUR) na období do konce roku. Dosud bylo na období 2014–2016 vyčleněno 3,3 milionu MDL, tato částka je považována za úměrnou činností, které jsou vymezeny ve strategickém plánu na období let 2014–2016 připraveném členy rady za pomoci Rady Evropy. Rada pro otázky rovnosti se aktivně scházela s cílem zřídit vlastní správu, vyvinula vnitřní řídicí dokumentaci (rovněž s pomocí Rady Evropy), začala pracovat na vývoji sítě mezinárodních kontaktů a zahájila komplexní přezkum právních předpisů v oblasti lidských práv a boje proti diskriminaci.

Současně dne 11. října 2013 vláda a parlament odvrátily snahu několika poslanců zpochybnit antidiskriminační rámec a odstranit ze změn zákona o přestupcích z května 2013 zmínku o „jiných vztazích než vztazích v manželství a rodině“. Změny měly údajně chránit děti a provést Úmluvu Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání („úmluva z Lanzarote“), zejména zavedením pokut za veřejné šíření informací „s nepříznivým vlivem na nezletilé a/nebo informací propagujících prostituci, pedofilii a pornografii“. Vláda přijala pokyny, podle nichž mají být změny prováděny v souladu se zákonem o rovnosti a zásadami nediskriminace, dokud změny zákona o přestupcích nezruší parlament. Ve stejném duchu zahájil ochránce lidských práv dne 27. května 2013 občanskoprávní řízení proti zákonným ustanovením, která přijal samosprávný region Gagauz–Yeri a která porušují zásady rovnosti, spravedlnosti a objektivitu, jež jsou zakotveny v zákoně o zajištění rovnosti; dne 20. června 2013 soudní dvůr v Komratu žalobu podpořil a příslušná právní ustanovení anuloval.

Benátská komise Rady Evropy³⁵ uvítala, že soudy Moldavské republiky přijaly rozhodnutí, jimiž zruší zákaz „agresivní propagace homosexuality“, který přijaly místní orgány, a že jiné místní orgány dobrovolně stáhly další návrhy zákonů³⁶, a zároveň podotkla, že rozhodnutí soudů se nicméně soustředí především na zásadu rovnosti, zatímco opomíjejí otázku sexuální orientace a s ní související formy vyjádření.

Zákonem z 21. prosince 2012 Moldavská republika uznala pravomoc Výboru pro odstranění rasové diskriminace OSN přijímat sdělení jednotlivých osob podle článku 14 Úmluvy OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace. Zákon vstoupil v platnost dne 13. května 2013; 21. srpna 2013 Moldavská republika dokončila přípravy tím, že Úřad pro vztahy mezi etniky označila za orgán odpovědný za podávání zpráv o provádění úmluvy. Kromě toho vláda v souladu s národním akčním plánem v oblasti lidských práv zahájila studii proveditelnosti s cílem ratifikovat protokol č. 12 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (ETS č. 177). Vláda rovněž zavedla dalekosáhlá opatření za účelem provádění zákona o sociálním začlenění osob s postižením ze dne 30. března 2012, zejména prostřednictvím nově vytvořené sociální služby zaměřené na „osobní pomoc“ (430 osobních asistentů včetně 179 asistentů, kteří jsou v plném rozsahu financováni z ústředního rozpočtu).

- **Účinné provádění opatření národního akčního plánu v oblasti lidských práv v boji proti diskriminaci (včetně přidělení přiměřených zdrojů), všeobecné kampaně ke zvýšení povědomí zaměřené proti rasismu, xenofobii, antisemitismu a jiným formám diskriminace, posílení postavení orgánů odpovědných za protidiskriminační politiku a boj proti rasismu, xenofobii a antisemitismu**

Byl nadále prováděn přepracovaný národní akční plán v oblasti lidských práv na období 2011–2014, a to pod dohledem stále komise pro lidská práva, v níž jsou zastoupeny různé agentury, a za technické podpory ministerstva spravedlnosti. Každý ústřední a regionální orgán navrhl a provádí vlastní akční plán pro uplatňování národního akčního plánu v oblasti lidských práv. V září 2013 stálá komise rozhodla, že zvýší viditelnost a podporu své činnosti tím, že nabídne účast Radě Evropy, OSN, EU, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a moldavským a mezinárodním nevládním organizacím. Kromě toho byla prováděna doporučení obsažená v národní zprávě zvláštního zpravodaje pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení. Posílily rovněž snahy o provedení akčního plánu na podporu Romů pro období let 2011–2015, který byl přepracován podle návrhu mezinárodních organizací, zejména byla pořádána pravidelná školení v regionech, aby místní orgány, okresní policejní úředníci a okresní lékaři byli v častém kontaktu s pracovní skupinou pro provádění akčního plánu složenou ze zástupců různých ministerstev, přičemž se pozornost soustředila zejména na sektor vzdělávání, a byla zřízena síť 15 mediátorů pro romskou komunitu (jak předpokládá střednědobý rozpočtový rámec, dalších 33 mediátorů pro romskou komunitu bude nasazeno v letech 2014–2015).

Strategie pro reformu soudnictví přikládá náležitý význam reformě instituce Centra pro lidská práva v rámci úřadu veřejného ochránce práv, aby posílila jeho nezávislost a zvýšila efektivitu, a reformě souvisejícího národního mechanismu pro zabránění mučení. Pracovní skupina *ad hoc* vypracovala podrobnou studii o činnosti centra, včetně hodnocení jeho výkonnosti, finančních potřeb a případných opatření k optimalizaci jeho činnosti. Na základě závěrů této skupiny a za účasti mezinárodních partnerů (např. místního poradce OSN pro lidská práva a bývalého zvláštního zpravodaje OSN pro otázky mučení) a místních nevládních

³⁵ Viz Benátská komise Rady Evropy z června 2013.

³⁶ Viz rovněž COM(2013) 459 final, strana 37.

organizací vypracovalo ministerstvo spravedlnosti předlohu právních předpisů k reorganizaci centra, výběru a jmenování veřejných ochránců práv a zavedení autonomie veřejného ochránce práv při výběru a jmenování pracovníků centra, utváření vnitřní organizace a řešení rozpočtových otázek. Dne 4. září 2013 vláda předlohu zákona přijala a ihned ji předložila parlamentu. To potvrzuje vůli orgánů posílit instituci ochránce lidských práv.

Centrum zároveň vyvinulo vlastní iniciativu ke zlepšení účinnosti své činnosti a k posílení důvěryhodnosti své role. Začalo využívat své pravomoci ke zpochybnění ústavnosti konkrétních zákonů u Ústavního soudu a k zahájení soudního projednávání nebo k zasahování do soudního řízení jako *amicus curiae* (tzv. přítel soudu), včetně protidiskriminačního řízení. Centrum otevřelo regionální středisko v takzvané bezpečnostní zóně Podněsterského konfliktu ve Varnitě, což je předměstí Benderu ovládané Moldavskou republikou, za účelem řešení požadavků místních obyvatel a zlepšení spolupráce s příslušným orgánem veřejného ochránce práv v Podněstří.

2.4.2. Doporučení vyplývající z posouzení dopadů

- *Nadále provádět akční plán v oblasti lidských práv na období 2011–2014 a nadále usilovat o zapojení mezinárodního společenství při řešení otázky menšin.*

Moldavské orgány prokázaly důsledné odhodlání a zlepšující se výsledky v provádění akčního plánu v oblasti lidských práv na období 2011–2014, a to na základě značných, třebaže nikoli optimálních, přidělených rozpočtových prostředků. V září 2013 pozvala stálá komise pro lidská práva mezinárodní organizace, např. Radu Evropy, OSN, EU, OBSE a mezinárodní nevládní organizace, ale se zapojily do jejích sledovacích a posuzovacích činností. Pozvání bylo vydáno krátce poté, co moldavská vláda oznámila svůj záměr provádět akční plán transparentnějším a odpovědnějším způsobem.

- *Zajistit účinné provádění právních předpisů zaměřených proti diskriminaci v souladu s evropskými a mezinárodními normami, zejména tím, že se budou vydávat komplexní pokyny a bude plně fungovat Rada pro rovnost.*

Moldavské orgány, soudní orgány, občanská společnost a široká veřejnost vykazují vysokou míru povědomí o protidiskriminačních otázkách, tedy o tématu, jež je ve společnosti doposud kontroverzní. Po období nejistoty, které trvalo od března do června 2013, byla urychleně zřízena Rada pro otázky rovnosti s odpovídajícím rozpočtem na probíhající rok, což potvrdilo vůli orgánů v plném rozsahu a udržitelně provést právní předpisy z roku 2012 týkající se boje proti diskriminaci.

- *Zachovat finanční úsilí o provedení akčního plánu na podporu Romů na období 2011–2015 účinným a konzistentním způsobem.*

Jak již bylo uvedeno dříve, moldavské orgány důsledně provádějí akční plán na podporu Romů pro období let 2011–2015. Navzdory určité prodlevě byl jejich předchozí závazek, že institucionalizují mediátory pro romské komunity, v roce 2013 podpořen účinnými rozpočtovými závazky. V současnosti nic nenasvědčuje tomu, že tento závazek nebude v budoucnosti dodržen. V této otázce i v problematice lidských práv obecně je důležitým faktorem pro zajištění úspěšnosti plánovaných opatření spolupráce s mezinárodním společenstvím i podpora od něj.

- *Pokračovat ve spolupráci s faktickými orgány v Tiraspolu, což by umožnilo výměnu informací o vydávání dokladů, jakož i o aspektech prosazování práva.*

Doklady totožnosti vydávají obyvatelům Podněsterské oblasti ústavní orgány Moldavské republiky na základě informací poskytnutých podle moldavských právních předpisů a zkontrolovaných porovnáním s informacemi, jimiž disponují ústavní orgány.

Spolupráce mezi Kišiněvem a Tiraspolem v záležitostech prosazování práva probíhá *ad hoc* na základě dohody z roku 1994. Tato dohoda však nemůže být prováděna v současné podobě vzhledem k pokroku Moldavské republiky v otázkách lidských práv, jelikož neposkytuje dostatečné záruky, pokud jde o ochranu osobních údajů a dodržování lidských práv podezřelých, jejichž vyšetřování si vyžádají faktické orgány Podněsterské oblasti. Tuto úpravu je třeba změnit; v červnu 2013 byla zahájena práce na této problematice na základě návrhu předloženého misí OBSE v Moldavské republice.

- *Zvýšit úsilí o překonání možných bezpečnostních a migračních problémů a nalezení možných řešení pro posílení kontroly, aniž by byl dotčen proces jednání „5+2“.*

V březnu 2013 moldavský vicepremiér pro znovuzačlenění (politický zástupce Moldavské republiky v procesu jednání „5+2“) informoval prostřednictvím dopisu faktickou vládu v Podněsterské oblasti, ostatní účastníky procesu jednání „5+2“ a společnou kontrolní komisi zřízenou v rámci dohody o příměří mezi Ruskou federací a Moldavskou republikou z roku 1992 o záměru Moldavské republiky vytvořit šest teritoriálních kanceláří moldavského Úřadu pro migraci a azyl na správní hranici s Podněstřím s cílem zlepšit sledování a kontrolu migračních toků středním úsekem hranice Moldavské republiky s Ukrajinou (na níž jinak probíhají ukrajinské a neuznané „podněsterské“ hraniční kontroly). Tyto teritoriální kanceláře byly zřízeny v říjnu 2013 po další informační kampani, která se zaměřila na rezidenty v Podněstří, jejich faktické orgány a účastníky jednání „5+2“. Tyto kanceláře budou registrovat cizí státní příslušníky, kteří na území Moldavské republiky vstupují přes Podněstří nebo je touto cestou opouštějí.

Cizí státní příslušníci usazení v Podněstří (moldavští občané bez moldavského pasu), kteří chtějí opustit Moldavskou republiku přes území pod kontrolou Kišiněva nebo na ně touto cestou vstoupit, budou osvobozeni od povinné registrace u migračního úřadu, jakmile bude zaveden nezbytný legislativní rámec. Tento mechanismus nemá mít vliv na pohyb cizích státních příslušníků v rámci mezinárodně uznaných hranic Moldavské republiky. Současně byly zřízeny mobilní kontrolní jednotky moldavské pohraniční policie, aby prováděly kontroly v druhé linii na území pod kontrolou Kišiněva, a moldavské policii je povoleno provádět takovéto kontroly také v tzv. bezpečnostní zóně podél správní hranice.

Moldavská republika zlepšuje ve vztahu ke svým občanům pobývajícím v Podněstří politiku obecně podporující začleňování, a navíc jim umožňuje na základě dobrovolnosti zdarma získat přístup k moldavskému občanství (nebo jim při první evidenci zdarma vydá doklad totožnosti). Vzhledem k tomu, že Moldavská republika neuznává doklady o občanském stavu vydané v Podněstří, uplatňuje ministerstvo informačních technologií a komunikací k potvrzení občanství žadatelů zvláštní opatření, a to v souladu se změnami zákona o občanství z roku 2004 a rozhodnutím vlády č. 959 ze dne 9. září 2005, č. 337 ze dne 10. května 2011 a č. 525 ze dne 11. července 2013. Pokračovaly diskuse s Tiraspolem v záležitostech policejní spolupráce: o zavedení mechanismu výměny informací a o umožnění opětovné registrace dokladů vydaných faktickými orgány Podněsterské oblasti v Moldavské republice. Dalším důležitým zlepšením, o němž se diskutuje, je zavedení prvků k určení totožnosti na celostátní

úrovni (číslo vygenerované moldavským rejstříkem občanského stavu) v dokladech o občanském stavu vydaných faktickými orgány Podněsterské oblasti, jelikož by se tím zjednodušil proces podávání žádostí pro obyvatele Podněsterské oblasti, kteří žádají o moldavské doklady totožnosti.

Moldavská republika navíc jednala s Ukrajinou o výměně informací z hraničních přechodů, které se týkají cizích státních příslušníků vstupujících do Podněstří z Ukrajiny, a hodlá rozšířit praxi společných kontrol a hlídkování s ukrajinskou pohraniční stráží na středním úseku hranice mezi Moldavskou republikou a Ukrajinou. S touto praxí se započalo v roce 2012 v severním úseku hranice na společně provozovaném hraničním přechodu Rosošany–Briceni a dochází k jejímu rozšíření i na hraniční přechod Palanca–Majaky v jižním úseku hranice.

Blok 4 – celkové hodnocení

Moldavská republika učinila pokrok k účinnému provádění důležitých legislativních změn zavedených v první fázi VLAP. Moldavské orgány vyvinuly značné úsilí, aby provedly zákon o zaručení rovnosti, národní akční plán v oblasti lidských práv, aby posílily úřad veřejného ochránce práv, zřídily registrační kanceláře pro cizí státní příslušníky, kteří do země vstupují přes území „Podněstří“, a aby usnadnily dokumentaci a evidenci obyvatel Podněsterské oblasti.

Moldavská republika uspokojivým způsobem provedla opatření požadovaná v doporučeních čtvrté zprávy o VLAP a současně nadále účinně provádí příslušné právní předpisy. Komise se domnívá, že **Moldavská republika splňuje kritéria druhé fáze stanovená v bloku 4.**

3. ZÁVĚRY

Od zahájení vízového dialogu mezi EU a Moldavskou republikou v červnu roku 2010 a od předložení akčního plánu na uvolnění vízového režimu (VLAP) moldavským orgánům v lednu 2011 Komise pravidelně podávala zprávy Evropskému parlamentu a Radě o pokroku, jehož Moldavská republika dosáhla při plnění kritérií stanovených v rámci čtyř bloků první a druhé fáze VLAP.

Komise rovněž pokračovala v sledování pokroku, jehož Moldavská republika v příslušných oblastech VLAP dosáhla prostřednictvím:

- zasedání vyšších úředníků Evropské unie a Moldavské republiky v rámci vízového dialogu,
- smíšeného výboru Evropské unie a Moldavské republiky pro zjednodušení vízového režimu,
- smíšeného readmisního výboru Evropské unie a Moldavské republiky,
- smíšeného podvýboru č. 3 Evropské unie a Moldavské republiky,
- zasedání vyšších úředníků Evropské unie a Moldavské republiky v rámci partnerství v oblasti mobility a
- dialogu o lidských právech mezi Evropskou unií a Moldavskou republikou.

V každém z těchto výborů a dialogů se pravidelně řeší otázka spolupráce EU a Moldavské republiky. Během posledních zasedání smíšeného výboru pro zjednodušení vízového režimu a smíšeného readmisního výboru, která se uskutečnila dne 12. června 2013 v Bruselu za účasti

zástupců členských států EU, Komise konstatovala, že provádění obou dohod je celkově velmi uspokojivé.

Ukázalo se, že dialog o vízech mezi Evropskou unií a Moldavskou republikou je důležitým a obzvláště účinným nástrojem pro **prosazování dalekosáhlých a náročných reforem v oblasti soudnictví a vnitřních věcí**, ale také nad její rámec, přičemž ovlivňuje situaci v oblastech, jako jsou problematika právního státu či reforma soudnictví, včetně zdravého financování politických stran, přezkumu imunity a administrativní modernizace. Nad rámec kritérií VLAP Moldavská republika podnikla další kroky v reformě soudnictví, jakož i úřadu prokurátora. Tyto záležitosti jsou sledovány v jiných rámcích pro dialog, např. ve výboru pro spolupráci a radě pro spolupráci a budou sledovány i v rámci budoucího programu přidružení.

Pokrok, kterého Moldavská republika za poslední tři roky dosáhla ve všech oblastech, na něž se vztahují čtyři bloky VLAP, je **vyrovnaný a účinný**. Dokládá odhodlání a neutuchající úsilí jednotlivých po sobě jdoucích moldavských vlád a všech státních institucí, které splnění kritérií VLAP označily za vrcholnou národní prioritu.

Je pozoruhodné, že v řadě klíčových oblastí byly reformy VLAP v první polovině roku 2013 dokončeny navzdory nestabilní politické situaci, která trvala několik měsíců, což je důkazem odpovídající úrovně řádné správy věcí veřejných a vyspělosti orgánů veřejné správy.

Změnami vízových pravidel EU bude zaveden nový **mechanismus pro pozastavení zrušení vízové povinnosti**, který přispívá k ochraně integrity procesu uvolňování vízového režimu a jako krajní opatření zaručuje, že bezvízové cestování nepovede ke vzniku nesrovnalostí nebo ke zneužívání.

Moldavská republika vyčlenila odpovídající finanční a lidské zdroje, aby zaručila udržitelnost reforem. Byl vytvořen národní **dlouhodobý víceletý plán**. K tomuto procesu přispívá také EU. Z ročního akčního programu EU na rok 2012 pro Moldavskou republiku bude poskytnuto **60 milionů EUR ve formě odvětvové rozpočtové podpory pro reformy soudnictví**, první splátka ve výši 15 milionů EUR je naplánována na listopad 2013. Z tohoto programu bude rovněž **poskytnuto 21 milionů EUR výhradně na podporu provádění akčního plánu na uvolnění vízového režimu**. Kromě toho jsou reformy v tomto odvětví podporovány také z programu CIB na roky 2011–2013. Jsou organizovány průběžné, **cílené informační kampaně**, jejichž cílem je objasnit práva a povinnosti při cestování bez víz a poskytnout informace o pravidlech upravujících přístup na pracovní trh v EU. Tyto kampaně by měly nadále probíhat i ve fázi před uvolněním vízového režimu a po něm.

Byly předloženy čtyři zprávy o pokroku při provádění VLAP (v září 2011, únoru 2012, červnu 2012 a červnu 2013). Všechny čtyři zprávy potvrdily, že Moldavská republika obecně splňuje všechna kritéria stanovená ve čtyřech blocích VLAP a že vymezila opatření, která, budou-li přijata, umožní, aby bylo dokončeno provádění všech kritérií pro druhou fázi VLAP.

Komise má za to, že Moldavská republika od té doby dosáhla nezbytného pokroku, aby zaručila účinné a udržitelné provádění zbývajících reforem. **Byla provedena všechna opatření**, která požadovala čtvrtá zpráva o VLAP. Legislativní a politický rámec, institucionální a organizační zásady a provádění postupů ve všech čtyřech blocích je v souladu s evropskými a mezinárodními normami.

Na základě tohoto hodnocení a vzhledem k výsledkům soustavného sledování a podávání zpráv, které probíhá od zahájení dialogu o vízech mezi EU a Moldavskou republikou v červnu 2010, **má Komise za to, že Moldavská republika splňuje všechna kritéria stanovená ve**

čtyřech blocích druhé fáze VLAP. S ohledem na celkové vztahy mezi EU a Moldavskou republikou Komise tudíž bezprostředně po vrcholné schůzce Východního partnerství ve Vilniusu zváží, zda v souladu s metodikou dohodnutou v rámci akčního plánu VLAP předloží legislativní návrh na změnu nařízení (ES) č. 539/2001.

Komise bude v rámci stávajících struktur a dialogů týkajících se partnerství a spolupráce a v případě potřeby pomocí navazujících mechanismů *ad hoc* nadále **aktivně sledovat**, zda Moldavská republika soustavně plní všechna kritéria stanovená v čtyřech blocích VLAP.